Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען

נײער פאלקסבלאט

אונפארטײאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צײטונג

Nr. 11/1306 | Łódź, Czwartek 12 Stycznia 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, יט טבת תרפ"ח | Nr. 11/1306

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

100 טויזענד דאלאר ענטשעדיגונג

בעקומט אנ'אמעריקאנער קאפיטאן, וועלכער איז פערוואונדעט געווארען בעת די פאגראמען אין רומעניען.

בוקארעשט, 11. (אטע) די רומענישע רעגירונג האט אויסגעצאהלט דעם אמעריקאנער קאפיטען קעללער, וועלכער איז פערוואונדעט געווארען בעת'ן פאגראם אין קלאוזענבורג 100 טויזענד דאלאר ענטשעדיגונג, דער פערוואונדעטער אונגארישער פאעט העיגאל האט בעקומען 100 טויזענד לעי.

בוקארעשט, 11. (אטע) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון אוניווערזיטעטס-סענאט וועגען בעשטראפען די סטודענטען, וועלכע האבען אנטייל גענומען אין די עקסצעסען אין יאסי. נאך א שטורמישער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען אפצוווארטען ביז ס'וועט ארויסגעטראגען ווערען דער אורטייל פון קריגס-געריכט.

פאר די סיים-וואהלען.

ווארשא, 11 (אטע) נעכטען איז פארגעקומען א צווישען - פעראיינישע קאנפערענץ פון אלע באהן-אנגעשטעלטע פעראיינען, ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א וואהל-קאמיטעט, וועלכער זאל אגיטירען פאר דער רעגירונגס-ליסטע.

ווארשא. 11 (טעלעפאניש) ווי בעוואוסט זענען ביז איצט אנגעמאלדען געווארען 5 וואהל-ליסטען, אויפ'ן נומער 6 זענען ביז איצט נישט פערהאן קיין בעלנים, אויפ'ן נומער 7 ווארטען די נ. פ. ר.

אין דעם הויפט-סטאטיסטישען ביורא איז ענטשטאנען א פראיעקט, אז בעת די וואהלען זאלען זיך אין יעדען וואהל-ביורא געפינען 2 וואהל-אורנעס איינע פאר מענער און איינע פאר פרויען.

דער צוועק פון דעם דאזיגען פראיעקט איז צו האבען אנ'איבערבליק וועגען דער צאהל פרויען, וואס נעהמען אנטייל אין דער אפשטימונג און וועגען זייערע פאליטישע אנשויאונגען.

לובלין, 11. (א. וו.) אויף א קאנפערענץ פון דער „אגודה" מיט דער פאלקס-פארטיי, אויף וועלכער ס'איז געווען אנוועזענד דער גצוו. סענאטאר מענדעלסאן איז געווארען אנגענומען א רעזאלוציע געגען דעם מינדערהייטס-בלאק און פאר דעם אלגעמיינעם יודיש-נאציאנאלען-בלאק.

ענגלאנד'ס נייער פלאן

וועגען אנ'אלגעמיינעם זיכערהייטס-אפמאך.

לאנדאן, 11 (ספ. טעל.) דאס ענגלישע אויסערן-מיניסטעריום האט אויסגעארבייט א ספעציעלען טראקטאט וועגען א זיכערהייטס-אפמאך, וואס זאל ארומנעהמען אלע מיטגלידער פון דער פעלקער-ליגע. דער דאזיגער פראיעקט וועט פארגעלעגט ווערען דער פעלקער-ליגע נאך פאר דעם 15. יאנואר.

פאריז, 11 (ספ. טעל.) נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען ענגלישען אמבאסאדאר אין פאריז לארד קרעווע מיט'ן פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בריאן. דער ענגלישער אמבאסאדאר האט אויף דער דאזיגער קאנפערענץ געזאלט פארלעגען פראנקרייך א גאנץ נייעם פלאן וועגען אנ'אלגעמיינעם זיכערהייטס-אפמאך.

נאך דער קאנפערענץ האט לארד קרעווע ערקלערט, אז אויף דער קאנפערענץ איז בעטראכט געווארען דער אמעריקאנער און אויך דער ענגלישער פארשלאג וועגען אנ'אלגעמיינעם זיכערהייטס-אפמאך.

דייטש-פוילישע אונטערהאנדלונגען

ווערען ווידער בענייט.

ווארשא, 11. (טעלעפאניש) היינט קומט צוריק קיין ווארשא נאך די יום-טוב פעריען די דייטשע דעלעגאציע צו די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען מיט פוילען. דאס גרעסטע געוויכט ווערט איצט געלעגט אויף דעם אזוי-גערופענעם קליינעם טראקטאט.

געשטארבען אנ'איניקעל פון „שפת אמת".

ווארשא, 11. (טעלעפאניש). אין ווארשא איז געשטארבען אנ'איניקעל פון „שפת אמת", דעם בענדינער רב'ס א זוהן יחיאל אפרים-פישל לעווין. די לויה וואס איז היינט פארגעקומען איז געווען א ריזיגע. ס'האבען אנטייל גענומען: דער גערער, ראדזינער, ראדזימינער און אנדערע רביים. ס'איז אויך אנוועזענד געווען דער גאנצער ווארשאווער ראבינאט. אויפ'ן וועג וואו די לויה איז אדורכגעגאנגען זענען אלע יודישע געוועלבער געווען געשלאסען. אויפ'ן בית-עולם זענען געמאכט געווארען הספדים.

ארום דעם אנפאל אויף נאוואטשינסקי'ן.

ווארשא, 11 (טעלעפאניש). היינט איז ביים אויספארשונגס - ריכטער אין דער אנוועזענהייט פון אדאלף נאוואטשינסקי פארגעקומען די קאנפראנטאציע פון די עדות מיט די כלומר'שטע אנפאלער אויף נאוואטשינסקי'ן. דער רעזולטאט פון דער אויספארשונג ווערט געהאלטען בסוד.

פוילען וועט מאכען א פארשלאג וועגען אונטערהאנדלונגען מיט ליטע.

ווארשא 11 (טעלעפאניש) די פארברייטונגען צו די אונטערהאנדלונגען מיט ליטע געהען פאראויס און וועלען פערענדיגט ווערען אין אנהויב פון היינטיגען חודש. די פוילישע רעגירונג וועט דעמאלט מיטטיילען די ליטווישע מאכט, אז אלץ איז גרייט צו די אונטערהאנדלונגען.

דאס ארט פון די אונטערהאנדלונגען איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען. דאס וועט בעשטימט ווערען נאך א מיינונגס-אויסטויש צווישען קאוונא און ווארשא דורך דער פערמיטלונג פון פראנצויזישען פארשטעהער אין קאוונא.

ריגא 11 (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג מיט די ליטוויש-פוילישע אונטערהאנדלונגען וואס דארפען זיך בקרוב אנהויבען האט וואלדעמאראס געזאגט ערקלערען, אז ער וועט אנווענדען אלע מיטלען, כדי די דאזיגע אונטערהאנדלונגען אפצושלעפען. וואלדעמאראס וויל פארלעגען אלס ארט פון די אונטערהאנדלונגען די שטאט מאסקווא.

סענאטאר דייטשער האט געצאהלט מיט ווערטלאזע טשעקען

און וועט דערפאר אפזיצען 6 וואכען אין ארעסט.

ווארשא, 11. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין פרידענס-געריכט איז נעכטען פארגעקומען צום צווייטען מאל דער פראצעס געגען געוועזענעם אגודה'שען סענאטאר דייטשער, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען דערפאר, וואס בעת'ן קאנפליקט מיט די זעצער-ארבייטער אין דער צייטונג „יוד", האט דייטשער אויסגעצאהלט מיט טשעקען אין דער באנק, אויף וועלכע ס'איז אבער נישט געווען קיין דעקונג. סען. דייטשער איז פער'משפט געווארען צו 6 וואכען ארעסט אדער 300 זלאטעס שטראף און צו בעצאהלען 1500 זלאטעס פאר די טשעקען.

געשטארבען ד"ר נח דאווידזאן

ווארשא, 11 (טעלעפאניש).

נעכטען 4 א זייגער פארטאג איז אין ביאליסטאק געשטארבען אין עלטער פון 52 יאהר, דער וויצע-פארזיצענדער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען ד"ר נח דאווידזאן.

ד"ר דאווידזאן איז געפאהרען אין א פערזענליכער אנגעלעגענהייט קיין ביאליסטאק, איז דארט קראנק געווארען און געשטארבען.

קיין ביאליסטאק זענען ארויסגעפאהרען זיין פרוי (א טאכטער פון רוסישען גענעראל רוזסקי, וועלכע איז איבערגעגאנגען צום יודענטום), ברודער און שוועסטער.

היינט 12 בייטאג איז אפגעהאלטען געווארען א טרויער-זיצונג פון צענטראל קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און ס'איז געוועהלט געווארען א לויה-קאמיטעט, ס'איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א טרויער פון 2 טעג, אלע ציוניסטישע אמטען וועלען זיין געשלאסען. דער באל פון די אקאדעמיקער איז אפגעלעגט געווארען, ווייל דער פערשטארבענער איז געווען פארזיצענדער פון אקאדעמישען הויז.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו שאפען א סטיפענדיע אויפ'ן נאמען פון פערשטארבענעם אין העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים.

דער קערפער פון פערשטארבענעם איז אנגעקומען קיין ווארשא היינט 7 אין אוונט און ר'איז אוועקגעלעגט געווארען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויף נאלעווקי 2, וואו ס'האט זיך פערזאמעלט א גרויסער עולם.

די לויה קומט פאר פרייטאג.

צו דער פערלאבונג פון אונזער קוזין

קלמן ווײנריב

(פעטריקאוו)

מיט פרל. געניא ווידאווסקא

(דאברא)

ווינשען מיר א הערצליכען מזל-טוב

לייבוש גאלדשטיין און פרוי.

צו דער פערלאבונג פון פרל.

אידא ראזענדארן

מיט ה' חיים פוקס (פאביאניץ)

גראטולירען הערצליך און ווינשען פיל גליק

ד. ווידאווסקי און פרוי. 390

יור. י. אינפעלד

42 ווסכאדניא 42.

עפענטליכע ערקלערונג.

אלס תשובה אויף דעם אנאנס פון ה' גינזבורג, דעם הויז-פערוואלטער פון ה' פיק אין נעכטיגען „נייעם פאלקסבלאט", ערקלער איך פאלגענדעס:

איך בין נישט קיין לאקאטארקע, נור די געוועזענע ווירטין און מיר קומט די שאצונגס-רעשט און פאר 9 יאהר צינזען, און פאר אט די צינזען האב איך ביי איהם געוואוינט. איך בין גרייט יעדע מינוט צו פערלאזען די וואוינונג, נאר ווען ה' פיק, פעטריקאווער 38, וועט אויספיהרען דעם אפמאך. איך ווארף אראפ פון מיר די גאנצע שולד, ווייל ה' פיק האט נישט געהאלטען זיין ווארט. איך גיב צו, אז איך וואוין נאר מיט מיין זוהן און טאכטער.

ח. ליפשטיין.

394

די סאָוויעטישע אָפּאָזיציע איז נישט פערשיקט געוואָרען קיין סיביר.

בערלין, 11. (אַטע). די דייטשע פרעסע קאָמענטירט שטאַרק די ידיעות, וועלכע זענען אָנגעקומען פון מאָסקווע וועגען דער פערשיקונג פון 40 בעדייטענדסטע אָפּאָזיציאָניסטען קיין סיביר. די „וואָלף"-ביוראָ האָט זיך טעלעגראַפיש געווענדעט צו מאַסגעבענדע פאַקטאָרען קיין מאָסקווע וועגען אַ בעשטעטיגונג פון דער דערמאָנטער ידיעה.

היינט האָט די זעלבע ביוראָ פערעפענטליכט אַ ידיעה, אַז די סאָוויעטישע מאַכט האָט ערקלערט, אַז קיין שום אָפּאָזיציאָניסט איז נישט אַוועקגעשיקט געוואָרען קיין סיביר. בכלל האָט די סאָוויעטישע מאַכט קיין שום אינטערעס אין איצטיגען מאָמענט אָנצונעהמען רעפרעסיעס געגען דער אָפּאָזיציע.

בערלין. 11 (אַטע) די „יונייטעד פרעס" דאגעגען פערעפענטליכט אַ ידיעה, אַז אויסער טראָצקי וועלען פערשיקט ווערען אין ווייטען סיביר 50 אָפּאָזיציאָניסטען. צווישען די נעמען פון די, וועלכע מוזען פערלאָזען מאָסקווא פעהלען זינאָוויעוו און קאַמעניעוו. די פערשיקונג פון די אָפּאָזיציאָניסטען וועט דויערען 3 יאָהר. די פערשיקטע וועלען בעקומען פון דער סאָוויעטישער מאַכט צו 9 רובל אַ חודש. דער ערשטען טראַנספּאָרט פערשיקטע זאָל זיך שוין געפינען אין וועג, אין דאָזיגען טראַנספּאָרט איז טראָצקי נאָך נישט פערהאַן. ראַקאָווסקי איז פערשיקט געוואָרען צום ווייסען ים.

טראָצקי האָט ערקלערט, אַז ער וועט פריהער נישט פערלאָזען מאָסקווא, ביז מ'וועט געגען איהם נישט אָנווענדען קיין פיזישען געוואַלד.

טיטולעסקו-שטרעזעמאַן

אַ פּאָליטישע בעגעגעניש.

בערלין, 11 (אַטע) די בערלינער פרעסע אינטערעסירט זיך שטאַרק מיט דער ידיעה וועגען דער בעגעגעניש פון רומענישען אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו מיט'ן דייטשען אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן, וועלכע דאַרף פאָרקומען אין בערלין אין חודש פעברואַר.

———

דייטשלאַנד מוז לעבען בשלום מיט די שכנים

גרויסע רעדע פון פּרעזידענט לעבע.

קעניגסבערג, 11 (אַטע) די רעדע פון פּרעזידענט פון דייטשען רייכסטאַג לעבע האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק. לעבע האַלט, אַז די דייטשען קענען איצט נישט פיהרען קיין זעלבסטשטענדיגע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק, נישט רעכענדיג זיך מיט די שכנות'דיגע מלוכות. צוליב דער גרויסער איבערבעפעלקערונג קען דייטשלאַנד זעלבסטשטענדיג נישט דערנעהרען די בעפעלקערונג. צוליב דעם טאָרען מיר נישט, האָט לעבע געזאָגט, פיהרען צו קיין קאָנפליקטען מיט די שכנים. אויב מיר ווילען נישט דערלאָזען צו קיין הונגער. מיר מוזען פערגעסען, וואָס האָט אונז געטיילט מיט די שכנים און לעבען מיט זיי בשלום.

קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציע אין לעמבערג

בעת א לויה פון אַ קאָמוניסטישען טוער.

לעמבערג, 11 (א. וו.) בעת דער לויה פון פערשטאָרבענעם קאָמוניסטישען טוער איוואַן לאַטיש, וועלכער איז ערשט מיט 6 וואָכען צוריק אַרויס פון טורמע, האָבען די קאָמוניסטען איינגעאָרדענט אַ דעמאָנסטראַציע.

פאַר דער וואוינונג פון פערשטאָרבענעם האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרופּע מענשען, וועלכע האָבען אַרויסגעטראָגען די טרומנע אויף אַ געוועהנליכען וואָגען. די טרומנע איז געווען איינגעהילט אין אַ רויטען פאָהן מיט דער אויפשריפט: קאָמוניסטישער קאָמיטעט פון מערב-אוקראַינע – דעם געטרייען חבר.

אונבעקאַנטע מענשען האָבען אויסגעקלעבט פלאַקאַטען וועגען אַנטיילנעהמען אין דער לויה.

———

די אָנגריפען פון „אַקסיאָן פראַנסעז"

געגען דעם יודישען גענעראַל קאַראַנס.

פּאַריז (י.ט.א.) די רעאַקציאָנערע פּאַריזער צייטונג „אַקסיאָן פראַנסעז" פערעפענטליכט אַנ'אַרטיקעל אונטער'ן קעפּעל „דער יודישער גענעראַל קאַראַנס, דער פערטיידיגער פון אַוואַנסען", אין וועלכען עס ווערט שאַרף אָנגעגריפען די פערזאָן פון דעם דאָזיגען גענעראַל. דאָס אַנטיסעמיטישע בלאַט פאַלט שטאַרק אָן אויף אַנ'אונגעהערטען אופן אויף דעם גענעראַל קאַראַנס. שרייבענדיג, אַז דער דאָזיגער „יודישער גענעראַל" איז דער פאַקטישער שעף פון קאַבינעט פון דעם קריגס-מיניסטער פּענלעווע און האָט „פערכאַפּט" אין זייגע הענד די גאַנצע ממשלה און דאָס פערטיידיגען פון אַוואַנסען,

צום סוף גיט איבער „אַקסיאָן פראַנסעז" אַ ביאָגראַפיע פון גענעראַל קאַראַנס, אויסטייטשענדיג זי פון איהר שטאַנדפּונקט.

געשטאָרבען לעאָפּאָלד הילזנער,

דער קרבן פון עלילת-דם אין עסטרייך.

וויען, 11. (י.ט.א.) טעלעגראַפיש). אין היגען ראָטשילד-שפּיטאָל איז געשטאָרבען לעאָפּאָלד הילזנער, וועלכער איז בעקאַנט צוליב זיין פּראָצעס פאַר עלילת-דם אין שטעטיל קאָלנאָ (טשעכיען).

אין יאָהר 1899 איז הילזנער בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער האָט ערמאָרדעט צוליב ריטועלע צוועקען אַ קריסטליך 19-יעהריג מיידעל אַגנעסאַ גרוסאַ.

אין דער ערשטער אינסטאַנץ איז הילזנער פער'משפט געוואָרען צום טויט פאַר אויספיהרען אַ מאָרד צוליב ריטועלע צוועקען. אין דער צווייטער אינסטאַנץ איז ער ווידער פער'משפט געוואָרען צום טויט פאַר אויספיהרען אַ מאָרד (שוין אָהן דער בעהויפּטונג, אַז צוליב ריטועלע צוועקען). דער עסטרייכישער קייזער פראַנץ יאָזעף האָט איהם בעגנעדיגט און פערביטען דעם טויט-שטראָף אויף לעבענס-לענגליכע שווערע טורמע. שפּעטער איז ער דורך אַנ'אַמנעסטיע-בעפעהל בעפרייט געוואָרען. הילזנער האָט די גאַנצע צייט געלעבט אין שווערער נויט. צווישען זיינע פערטיידיגער איז דאַמאָלס אַרויסגעטרעטען דער איצטיגער פּרעזידענט פון דער טשעכאָ-סלאָוואַקישער רעפּובליק, פּראָפ. מאַסאַריק.

פראַנצויזישער קאָמוניסט

בעגנעדיגט אין בולגאַריען.

סאָפיע, 11. (אַטע). דער קעניג באָריס האָט אויפ'ן פאָרשלאָג פון יוסטיץ-מיניסטער בעגנעדיגט דעם פראַנצויזישען קאָמוניסט לעגער, וועלכער איז פער'משפט געוואָרען צום טויט פאַר אַנטיילנעהמען אינ'ם אַטענטאַט אויפ'ן סאָבאָר.

צוליב דער אינטערווענץ פון פראַנצויזישען געזאַנדטען איז לעגער'ן פערביטען געוואָרען די שטראָף אויף איביגע קאַטאָרגע. איצט איז ער אינגאַנצען בעפרייט געוואָרען און האָט תיכף פערלאָזען בולגאַריען.

צוזאַמענשטויס

אויף דער גריכיש-בולגאַרישער גרעניץ.

בעלגראַד, 11 (אַט"ע). פערגאַנגענע נאַכט איז אויף דער גריכיש-בולגאַרישער גרעניץ פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס צווישען גריכישען מיליטער און אַנ'אָבטיילונג פון בולגאַרישע אויפשטענדיגע. נאָך אַ לענגערען קאַמף איז דער אָנפיהרער מיט 4 אויפשטענדיגע דער'הרג'עט געוואָרען.

אויספיהרונגס-קאָמיטעט

וועגען דער רוסישער אוים-לענדישער פּאָליטיק.

ריגאַ, 11. (אַטע) מ'מעלדעט פון מאָסקווע, אַז דעם 20-טען יאַנואַר וועט פאָרקומען די 13-טע זיצונג פון צענטראַלען אויספיהרונגס-קאָמיטעט פון ראַטען-פערבאַנד, וועלכע וועט זיין געווידמעט די פּראָבלעמען פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק פון ראַטען-פערבאַנד.

טשיטשערין וועט אַרויסטרעטען מיט אַ גרויסער רעדע.

געשטאָרבען לואי סינקלער-שלעזינגער.

לאָנדאָן. (י.ט.א.) דאָ איז געשטאָרבען דער בעקאַנטער אינדוסטריעלער און קאָנסערוואַטיווער פּאָליטיקער לואי סינקלער, וועלכער איז געווען לויט דער אָבשטאַמונג אַ דייטשער יוד (מיט'ן פאַמיליען-נאָמען שלעזינגער).

דער פערשטאָרבענער האָט מיט פיל יאָהרען צוריק אויסגעוואַנדערט קיין ענגלאַנד און זיך נאַטוראַליזירט. סינקלער איז אויך געווען אויסגעוועהלט אַלס דעפּוטאַט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי.

פּאָליטישע נסיעה פון ווענעזאַלעס.

פּאַריז, 11. (אַטע) דעם 15. ד.ח. פאָהרט דער פּרעמיער ווענעזאַלעס קיין פּאַריז און שפּעטער קיין לאָנדאָן. די דאָזיגע רייזע גיט מען צו אַ זעהר וויכטיגע פּאָליטישע בעדייטונג.

די פערפלייצונג אין לאָנדאָן הערט אויף

לאָנדאָן, 11 (אַטע) דאָס וואַסער אין דער טעמזע פאַלט. די בעפעלקערונג האָט זיך אַביסעל בערוהיגט. די מאַכט האָט אויף יעדען פאַל אָנגענומען אַלע פאָרזיכטיגקייטס-מיטלען, אַז ס'זאָל נישט קומען צו קיין אומגליק. מוזעהט פאַר די מעגליכקייט פון שטאַרקע שטורמען אויפ'ן אַטלאַנטישען ים.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

די ליטווינער ווילען איבערוקען זייערע גרעניצען

ווילנא, 11 (ספּ.טעל.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בלוטיגען צוזאַמענשטויס אויף דער ליטווישער גרעניץ בעת וועלכען ס'איז דער'הרג'עט געוואָרען אַ ליטווישער זעלנער, איז פאָרגעקומען אַ בעגעגעניש צווישען דעם ליטווישען און פּוילישען ראַיאָן-קאָמענדאַנט, דער ליטווישער פאָרשטעהער האָט געשטעלט אַ חוצפה'דיגען פאָרשלאָג, אַז די פּוילישע גרעניץ-סלופּעס זאָלען איבערגערוקט ווערען אויף דער ליטווישער טעריטאָריע, דער פּוילישער קאָמענדאַנט איז דערויף נישט איינגעגאַנגען.

מוחל טובות...

פערבעסערט פאַר זיך.

בודאַפּעשט, 11 (יט"א טעלעגראַפיש) די בילדונגס-קאָמיסיע אין פּאַרלאַמענט האָט אָנגענומען די נאָוועלע צום „נומערוס קלאַוזוס"-געזעץ. דער נייער געזעץ האָט די יודען נישט בעפרידיגט, ווייל ער ברענגט פאַקטיש נישט אַריין קיין שום ענדערונג אין דער לאַגע.

דער פאָרשלאַג פון די נאַציאָנאַליסטען צו פערשטאַרקען דעם „נומערוס קלאַוזוס" איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

אַ נייער אַמוניציע-סקאַנדאַל

אַ טראַנספּאָרט אַמוניציע פון אייראָפּאַ קיין כינאַ.

בערלין, 11. (אַטע) די צאָל-מאַכט האָט קאָנפיסקירט 16 וואַגאָנעס אַמוניציע און ביקסען, דער דאָזיגער טראַנספּאָרט האָט געזאָלט פערלאָדענט ווערען אויף דער נאָרוועגישער שיף „אַקער". די אויספאָרשונג האָט נאָך נישט פעסטגעשטעלט וואוהין די אַמוניציע האָט געזאָלט געשיקט ווערען. די שיף האָט געדאַרפט אָפּגעהען נאָך אָסלאָ. ס'איז פערהאַן אַ צערדאַכט, אַז דער טראַנספּאָרט אַמוניציע האָט געזאָלט געשיקט ווערען קיין כינאַ.

צוליב אַ וואונק דערשאָסען די כלה.

סאָסנאָוויץ, 11. (טעלעפאָניש). נעכטען אין אָוונט איז דער זוהן פון היגען אינדוסטריעלער פּיאָטרקאָוויטש געזעסען מיט זיין כלה די 18-יעהריגע טעאָדאָראַ בעדנאַרעק אין אַ צוקערניע. אינמיטען האָט דער חתן בעמערקט, אַז זיין כלה ווינקט זיך איבער מיט די אויגען מיט אַ געוויסען הערר. ער האָט איהר אָנגעהויבען מאַכען פאָרוואורפען און עס איז געקומען צווישען זיי צו אַ שאַרף געשפּרעך. ער איז געוואָרען אויפגערעגט, אַרויסגעכאַפּט דעם רעוואָלווער און דערשאָסען די כלה. דער מערדער איז אַרעסטירט. געוואָרען.

די געשיכטע פון דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג אין רוסלאַנד.

מאָסקווע, (י.ט.א.) דער פערבאַנד פון די געוועזענע פּאָליטישע פערשיקטע האָט געשאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויף צו שטודירען די געשיכטע פון דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג אין רוסלאַנד. די דאָזיגע קאָמיסיע בעשטעהט פון אַנ'ערך 30 מיטגלידער, וועלכע האָבען אַלע גענומען אַנ'אַקטיווען פיל-יעהריגען אַנטייל אין דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג. די אויספאָרשונגס-אַרבייטען פון דער קאָמיסיע נעמען אַרום די יודישע אַרבייטער-בעוועגונג אין רוסלאַנד פון די 70-טער יאָהרען פון פאָריגען יאָהרהונדערט ביז'ן פאַלען פון צאַריסטישען רעזשים אין יאָהר 1917. עס וועט אויך צונויפגעשטעלט ווערען אַנ'אויספיהרליכע ביבליאָגראַפיע פון אַלע רעוואָלוציאָנערע בראָשורען, צייטשריפטען א.א.וו. וואָס זענען פערעפענטליכט געוואָרען אין משך פון דער דאָזיגער צייט, ווי אויך אַ פערצייכניש פון אַלע פּראָקלאַמאַציעס און פלוגבלעטלעך, וואָס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען דורך אַלע סאָציאַליסטישע און רעוואָלוציאָנערע פּאַרטייען, וועלכע האָבען געפיהרט אַנ'אַקטיווע טעטיגקייט צווישען די יודישע אַרבייטער.

עס וועט אויך אַרויסגעגעבען ווערען אַ ספּעציעל זאַמעל-בוך וועגען דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג אין רוסלאַנד פון די 70-טער ביז די 90-טער יאָהרען פון פאָריגען יאָהרהונדערט.

דאָס בוך וועט ענטהאַלטען אַ רייהע אַרטיקלען, מעמואַרען, דאָקומענטען, איבערזיכטען א. א. וו.

בראש פון דער קאָמיסיע שטעהען די ה"ה דימענשטיין, ב. קאַנטאָר און לוריע (אַלבערט) חוץ דעם געהערען צו דער קאָמיסיע די בעקאַנטע עלטערע אַרבייטער-טוער ד. קאַץ, ציוויע האַראַוויטש, מאַריע זשעלוצקאַ און אַנדערע.

בעקאַנטמאַכונג !!!
דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז,
געברידער טויבע,
וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פּוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכענט שפּילען, גוטער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנדלונג עמפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אַנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אַדרעסן:
נאָוואַ-צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווסכאָדניאַ 18.
בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — געדענקט די אַדרעס!

י. טויבע.

לאדז. 11 יאנואר 1928.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 11 יאנואר 1928

קישינעוו.
א רומענישער פאגראם.

דאס ווארט „קישינעוו" איז נישט סתם א נאמען פון א שטאט, וואס מען רעדט עס גלייכגילטיג ארויס און מ'גייט אריבער צו דער טאג-ארדנונג אדער צו דער סאג-אונארדנונג.

ס'איז די זעלבע זאך ווי, נישט-אכטענדיג אויף דער גרעניץ פון דורות, אז מ'דערמאהנט, למשל דאס ווארט „שפאניען", און א יוד הערט אין דעם קלאנג פון דעם נאמען נישט ווי אלע — דעם געקלימפער פון קאסטאניעטען, דעם גערויש פון אקסען-קאמף, די צושפילטע ליידענשאפט פון שפאנישען פאלקס-טאנץ וכדומה — נאר אין געדעכעניש קומט דער מורא'דיגער אפשיין פון דער פינסטערער אינקוויזיציע...

יא, אז מ'דערמאהנט קישינעוו. קומט אויפ'ן זינען דאס ווארט: פאגראם.

פארוואס עפיס — אין צוזאמענהאנג מיט קישינעוו, און נישט מיט אדער, ביאליסטאק, לעמבערג, האמליע און פיל-פיל אנדערע שטעט, וואו עס זענען פארגעקומען יודען-פאגראמען, און טאקי אפשר אויך בלוטיגערע, גרויזאמערע — בלייבט א קשיא?

אזוי איז עס, און דער תירוץ איז אפשר, אדער איינער פון די תירוצים איז. אז קישינעוו האט אין געוויסע הינזיכטען געהאט די בכורה: דאך האבען צו דער דאזיגער שטאט געהאט א שטארקען שייכות אזעלכע „אדעל-לייט", ווי קרושעוואן, פורישקעוויטש, מארקאוו דער צווייטער.

און מעג עס שוין זיין א מעשה פון א פערטעל יאהר-הונדערט; מעג שוין זיין, אז די טשוועקעס אין די יודישע שארבענס זענען שוין לאנג פערזשאווערט געווארען, און די חרפה פון די געשענדעטע יודישע טעכטער לאנג אויסגעוועפט — ישינעוו בלייבט נאך אלץ קישינעוו!

ס'איז א גורל פון א שטאט, וואס איהר נאמען וועט נישט אויסגעמעקט ווערען פון יודישען געפיהל און זכרון.

מיינט מען אבער, אז מיר געדענקען נישט, און די ליבענסווירדיגע רומענישע סטודענטען פרובען א קאנטראליר טון די געדענק-קראפט פון יודען, און די יודישע טעלעגראפען-אגענטור דערמאהנט אונז, אז איצט זענען אין קישינעוו איינגעארדענט אנטי-יודישע עקסצעסען. עס איז פראסט-פשוט פארגעקומען א פארמעלער פאגראם, בעת וועלכען יודען זענען מערדערליך געשלאגען געווארען און פיל פון זיי האט מען פערוואונדעט.

דאס איז שוין, אזוי צו זאגען, א מעשה-רעצידיוו...

דאס ראד פון דער געשיכטע דרייט זיך אויף צוריק; און אויב שוין יא אזוי, אויב מיר האבען צו טון מיט א פאקט נישט צום אפלייקענען, קומען אויף זינען פאלגענדע געדאנקען:

ממה-נפשך — איז שוין קישינעוו בעשערט צו האבען יודען-פאגראמען, האט דאך רוסלאנד דערויף געהאט די בכורה...

צווייטענס, וואלט רוסלאנד ביי דער נייער ארדנונג געוויס אפגעהיט די אונשולדיגע יודישע בעפעלקערונג פון נאך-אמאל ארייגפאלען אין דער פאגראם-געשיכטע.

און דריטענס —

דעם ריכטיגען אויספיהר דערפון וועלען אוודאי סוף כל סוף מאכען די מאסגעבענדע אינטערנאציאנאלע פאליטישע פאקטארען!

מן.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7

נעמט אויף אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 .3

רוסישער מזרח-דיפלאמאט

(קאפיטלאך פון מיין רייזע איבער רוסלאנד)

— פון — אפרים אויערבאך

די מעהוסטע פאסאזשירען אויף דער שיף „טאבאלסק", אויף וועלכער איך בין געפאהרען פון קאנסטאנטינאפאל קיין אדעס, זענען געווען רוסען, וואס האבען זיך צוריקגעקעהרט פון אויסלאנד. איך בין געווען דער איינציגער פרעמדער צווישען זיי. ארויספאהרען פון רוסלאנד איז איצט פאר א רוסישען בירגער כמעט אונמעגליך. בלויז פריוויליגירטע און די, וואס ווערען געשיקט פון דער מלוכה אויף א שליחות, קענען אריבערפאהרען די רוסישע גרעניץ. אויף „טאבאלסק" זענען טאקי כמעט אלע געווען מלוכה-אנגעשטעלטע, איינער א יונגער רוסישער שרייבער, וועמען עס איז ערלויבט געווארען ארויסצופאהרען, כדי צו בעשרייבען די בורזשואזע לענדער; א פראפעסאר, וועלכער האט אויסגעפארשט די קלימאטישע און באטאנישע בעדינגונגען אויפ'ן אריענט; יונגע לייטלעך, וואס האבען געארבייט אין רוסישע קאנצעלאריעס אין קאנסטאנטינאפאל און איצט זענען זיי געפאהרען א ה ם אפצורוהען זיך; עטליכע טערקישע סוחרים און גאר-גאר א הויכגעשטעלטע פערזאן: א פאלפרעד,

פאלפרעד איז די פערקירצונג פון די צוויי ווערטער פאליטיטשעסקי פרעדסטאוויטעל, וואס מיינט א פאליטישער פערטרעטער, נישט אין קיין גרויסער מדינה, חלילה, איז ער געווען אמבאסאדאר, בסך הכל אין העדזשאס, וואס פאר דער מלחמה איז עס געווען אונטער טערקיי און איצט איז עס א זעלבסטשטענדיגע מלוכה אונטער'ן ענגלישען פראטעקטאראט. קיין גרויסע פאליטישע בריה'שאפט דארף מען דארטען נישט ארויסווייזען, די גאנצע דיפלאמאטיע ווערט דארטען געפיהרט ביי א היימישען אראבישען מאהלצייט, ביי געבראטענע לאמען. וואס מען עסט זיצענדיג אויף פארביגע טעפיכער. אבער א פאליטישער אמט איז עס און מיך האט דער פאלפרעד אינטערעסירט בעזונדערס צוליב דעם, וואס אלס פאליטיקער אויפ'ן אריענט האט ער פערטראטען רוסלאנד'ס שטעלונג צום ציוניזם.

צווישען אלע פאסאזשירען האט זיך דער פאלפרעד ארויסגעזעהען מיט זיין קליידונג. ער האט געטראגען א געקעסטעלטען, שרייענדיגען טוויד-קאסטיום מיט ברידזשעס און א רויטען קראוואט, וואס האט געריסען די אויגען. געוועזען איז ער נידעריגער פון מיטעלען וואוקס. א שווארצער, מיט נערוועזע לויפענדיגע קליינע אייגעלעך און מיט גרויסע שטופלען אויפ'ן פנים. אין רעסטאראן האט ער זיך בעשטעלט די בעסטע עסענס, געטרונקען וויין און שנאפס און בכלל געפיהרט זיך אויפ'ן ברייטען שטייגער, וואס די אנדערע האבען זיך נישט ערלויבט. ער האט געפיהרט מיט זיך א צעהנדליג טשעמאדאנעס און יעדעס מאל האט ער ארויסגענומען א נ'אנדער טשיקאווע זאך און זיך בעריהמט מיט איהר.

אין פערבינדונג מיט'ן פאלעסטינא-מאנדאט איז העדזשאס דערמאנט געווארען א סך מאל: דא האט דער קעניג פון העדזשאס פראטעסטירט געגען דער באלפור-דעקלאראציע, דארט האט ער זיך פערבונדען מיט דעם אראבישען קאמיטעט צו ארבייטען אין לאנדאן און ביים פעלקער-בונד געגען ציוניזם. אין דער קורצער צייט זייט העדזשאס איז א קעניגטום פאר זיך האט עס שוין געהאט צוויי קעניגען מיט אינטריגעס ווי אין די אמת'ע אייראפעאישע הויפען. מיט שטילע און הויכע רעוואלוציעס. הכלל, דאס קלייניקע העדזשאס איז יודען נישט פרעמד. דערצו איז דאס מלוכה'לע נאך וויכטיג מיט דעם, וואס אין איהר געפינט זיך מעקא, דאס הייליגסטע ארט פון די מחמדאנער, וואוהין עס קומען יעדעס יאהר הונדערטער טויזענדער פילגרימען תפילה צו טון אויפ'ן קבר פון מחמד'ן.

דער פאלפרעד האט זיך דערוואוסט, אז איך בין א יודישער זשורנאליסט און ער איז אליין צוגעקומען צו מיר פערפיהרען א געשפרעך. ער איז בכלל א מענשעל, וואס האט ליב צו רעדען, א כאראקטעריסטישער אריענטאל, וואס אפילו די דיפלאמאטישע מיסיע האט איהם נישט אויסגעלערנט צו זיין געווארענט מיט רייד. דער לעקסיקאן פון רוסישע ווערטער איז ביי איהם א נ'ארימער, דער אקצענט א שלעכטער. אין מיטען רעדען מוז ער אפט זיך אפשטעלען און זוכען ווערטער פאר זיינע געדאנקען, אבער דאס האלט איהם נישט אפ פון צו האלטען אין איין רעדען און קאנצענטרירען ארום זיך די אויפמערקזאמקייט פון אלע.

ער איז צוגעקומען צו מיר בעת איך בין געזעסען אויפ'ן דעק פון שיף און געקוקט אויף די טרויעריגע פנים'ער פון די יודען, וואס האבען זיך צוריקגעקעהרט פון ארץ-ישראל קיין רוסלאנד. די שטימונג איז ביי מיר געווען נישט קיין פרעהליכע, כאטש דער שווארצער ים איז געווען רוהיג און זיינע וואסערען האבען געפינקעלט אויף דער זון.

— די יודען פאהרען צוריק פון פאלעסטינא—האט ער זיך אנגערופען און די אויגעלעך זיינע האבען געקוקט אויף מיר מיט דער כיטרעקייט, וואס איז אזוי אייגענטימליך פאר מזרח-מענשען. ער האט זיך אוועקגעזעצט לעבען מיר גרייט צו פערפיהרען א לענגערן געשפרעך

ווייס איך דאך שוין, אז ער וועט מיר דערצעהלען, אז אין ארץ-ישראל איז א קריזיס, ווארט איך נישט אויף איהם און זאג איהם אליין, אז איך פאהר פון דארטען און אז דער קריזיס איז דארטען שטארק. די יודען פאהרען צוריק, ווייל זיי האבען דארטען נישט וואס צו טון, אבער אין רוסלאנד ווארטען אויך נישט קיין גרויסע גליקען אויף זיי,

איז דער פאלפרעד נעבליבען א ביסעל אין א פערלעגענהייט. נישט וויסענדיג וואס ווייטער צו זאגען. איך האב דערקענט, אז ער וואלט געהאט גרויס פערגעניגען מיר צו דערצעהלען וועגען קריזיס אין ארץ-ישראל און איך האב איהם פון דעם פערגעניגען בערויבט.

— איך בין אין פאלעסטינע קיינמאל נישט געווען—האט ער ווייטער אנגעהויבען—אבער איך בין גוט בעקאנט מיט דער פאליטישער און עקאנאמישער לאגע פון לאנד, איך בין דאך עפעס א פאלפרעד אין א נ'אראבישער מלוכה. איך וואלט נישט געווען געגען אפגעבען יודען פאלעסטינא, פאר וואס נישט? זאלען זיי ענטוויקלען דאס לאנד, אבער מיר קענען נישט דערלאזען ענגלאנד זאל זיך דארטען בעפעסטיגען און פערנעהמען דעם גאנצען מזרח.

האט עס מיר געקלונגען קאמיש צו הערען פון דעם דאזיגען לייכטזיניגען מענשעלע, אז „מיר קענען נישט דערלאזען". אבער איך האב זיך דערמאנט, אז דאס רעדט רוסלאנד, די רוסישע פאליטיק און זיינע ווערטער האבען שוין בעקומען א נ'אנדער בעדייטונג. דער פאלפרעד, וועלכער איז אפגעוועזען אין העדזשאס דריי און א האלב יאהר און געזוכט אויסצואיבען א נ'איינפלוס אויף דער פאליטיק פונם קליינעם אראבישען לענדעלע, וועמעס בעפעלקערונג עס איז נאך ביז היינט נישט פעסטגעשטעלט געווארען, האט מסתמא אויך געזוכט צו לאזען הערען רוסלאנד'ס ווארט איבער'ן ציוניזם, רעדט ער נישט פאר זיך, נאר פאר דעם לאנד, וואס ער האט פערטראטען, בעקומט זיין „מיר" געוויכט.

כאקימאוו, אזוי האט דער פאלפרעד געהייסען, האט מיר באלד געגעבען צו וויסען, אז ער איז נישט קיין יוד, כאטש א סך האבען שוין געמאכט דעם טעות און איהם אנגענומען פאר א יודען. ער איז א מוסולמאנער, פון די קאווקאזער פעלקער, און דערפאר טאקי האט איהם רוסלאנד געשיקט קיין העדזשאס. ער אליין האלט, אז ציוניזם איז נישט טריף אפילו פאר קאמוניסטישען רוסלאנד. ווען ער וואלט גאר נישט געגאנגען אויף איין סטעזשקע מיט ענגלאנד און געדינט איהרע „אימפעריאליסטישע" צוועקען. פאר מיר איז עס געווען אינטערעסאנט צו דערוויסען זיך, אז עס זענען דא קאמוניסטען, וואס ציוניזם אליין איז ביי זיי א פשר'ע זאך און וואס סימפאטיזירען אפילו מיט דער אידעי.

(מארגען-זשורנאל).

11 נייע אימיגראציאנס-בילס
אריינגעטראגען אין אמעריקאנער סענאט, 45 אין קאנגרעס.

וואשינגטאן. (י.ט.א.) אין סענאט זענען אריינגעטראגען געווארען 11 נייע בילס (געזעץ-פראיעקטען) בנוגע פראגען פון אימיגראציע און נאטוראליזאציע. אין קאנגרעס זענען אריינגעטראגען געווארען וועגען די זעלבע ענינים 45 נייע בילס.

סענאטאר קאפלאנד (דעמאקראט) האט אריינגעטראגען פאלגענדע דריי בילס:

1) צו ענדערן, אנהויבענדיג פון יולי 1928 די באזיס פון דער קוואטא, וואס שטיצט זיך אויף דער פאלקסצעהלונג פון 1890, אז זי זאל זיך שטיצען אויף דער פאלקסצעהלונג פון 1920. לויט דעם ביל דארפט אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא אזא צאהל אימיגראנטען וואס איז פראפארציאנעל צו דער איצטיגער צאהל פון הונדערט און פינפציג טויזענד אימיגראנטען א יאהר.

2) צו בעפרייען פון דער קוואטא די פרויען און נישט-פערהייראטע קינדער אונטער 18 יאהר אלט, ווי אויך די מענער פון אימיגראנטען, וועלכע האבען ארויסגענומען די ערשטע בירגער-פאפירען נאך דעם 1. יולי 1921 און פאר דעם 1. יולי 1924.

3) קינדער פון אמעריקאנער בירגער זאלען קענען אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא נישט נאר ביז דעם עלטער פון 18 יאהר נאר ביז 21 יאהר, און אז מענער פון אמעריקאנער בירגערינס זאלען זיין פריי פון דער קוואטא.

סענאטאר באראה (רעפובליקאנער) האט אריינגעטראגען א ביל, וואס פאדערט, אז אלע לענדער פון צפון, צענטראל- און דרום-אמעריקא, איינשליסענדיג קאנאדע און מעקסיקא, זאלען אריינגענומען ווערען אין דעם קוואטא-געזעץ.

סענאטאר קינג (דעמאקראט) האט אריינגעטראגען א ביל, וואס פערלאנגט, אז אלע פרעמדע, וועלכע זענען אריינגעקומען אין לאנד פאר דעם 26. מאי 1924, זאלען קענען ווערען בירגער, כאטש זיי זענען אריינגעקומען אויף א נישט-געזעצליכען אופן.

א פראיעקט צו קעמפען געגען ראסען-האס אין אמעריקא.

וואשינגטאן (י.ט.א.) דער קאנגרעסמאן לינדזי פון ניו-יארק האט אריינגעטראגען אין קאנגרעס א געזעץ-פראיעקט, וואס פאדערט אויף דעם קאנגרעס צו בעקעמפען יעדען פערזוך צו פערשפרייטען האס אין אמעריקא. דער געזעץ-פראיעקט איז געווענדעט געגען דער טעטיגקייט פון די קו-קלוקס-קלען.

לואי מארשאל וועגען יודישער ערציהונג אין אמעריקא.

ניו-יארק. (י. ט. א.) דא איז פארגעקומען א גרויסער באנקעט, איינגעארדענט דורך דער יודישער ערציהונגס-געזעלשאפט אין אמעריקא, עס האבען זיך בעטייליגט ארום 1000 פערזאן, דערונטער פיל בעקאנטע יודישע פערזענליכקייטען.

עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע רופט אויף צו אונטערשטיצען דאס ווערק פון דער יודישער ערציהונגס-געזעלשאפט אין אמעריקא. ה' לואי מארשאל האט דערביי געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען אויף די גרויסע פערדינסטען פון דער געזעלשאפט און אונטערגעשטראכען די וויכטיגקייט פון פראבלעם פון דער יודישער ערציהונג אין אמעריקא,

200,000 דאלאר פאר דער געזעלשאפט פון דער יודישער יוגענד אין אמעריקא.

ניו-יארק (י.ט.א.) אויף א עקסטרא-פערזאמלונג פון דער פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט פון דער יודישער יוגענד אין אמעריקא האט דער פרעזידענט פון דער געזעלשאפט ריכטער יוסף פראסקויער מיטגעטיילט, אז ה' הענרי קויפמאן פון פיטסבורג האט געגעבען 200,000 דאלאר אויף צו בויען א נ'אודיטאריע אין דער נייער געביידע פון דער געזעלשאפט.

הנחות-טאריף פאר נייע יודישע קאלאניעס.

מאסקווע. (י. ט. א.) דאס פערקעהר-קאמיסאריאט האט איינגעשלאסען דעם „קאמעדר" און די ארגאניזאציעס „אגראדזשאינט". „יעקא" און „ארט" אין דער צאהל פון די אנשטאלטען, וועלכע האבען דאס רעכט איבערצופיהרען בוי און געהילץ-מאטעריאלען לויט א ספעציעלען הנחה-באהן-טאריף.

דער דאזיגער טאריף איז איינגעפיהרט פאר וואלד און בוי-מאטעריאלען, וועלכע ווערען געפיהרט מיט דער באהן. ספעציעל פאר דער דארפישער בעפעלקערונג, אין פערגלייך מיט'ן נארמאלען באהן-טאריף פאר וואלד און געהילץ-מאטעריאלען איז דער טאריף ביליגער אויף 21 פראצענט. אין פערגלייך מיט'ן טאריף פאר פריוואטע פערזאנען און אנשטאלטען איז דער טאריף ביליגער אויף 54 פראצענט.

———

לאדז
12 יאנואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
12 יאנואר 1928

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.32
לענג פון טאג 10.11

12
דאנערשטאג
יט
טבת תרפ"ח

דעלעגאט
צום ערנעהרונגס-ראט אין ווארשא.

(מ) דער מאגיסטראט האט דעלעגירט צום ערנעהרונגס-ראט אין ווארשע, אנשטאט דעם געוועזענעם לאווניק מושינסקי, דעם וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי.

רעקורסען.
הכנסה- און אומזאץ-שטייער.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, איז די רעקורס-קאמיסיע צוגעטרעטען צו בעהאנדלען די רעקורסען אויף הכנסה-שטייער אויפ'ן יאהר 1927.

די טעג הויבען אן אמטירען די סוב-קאמיסיעס פון עקספערטען אויף צו בעשטימען אומזאץ-שטייער אויפ'ן יאהר 1927.

זיצונג
פון קולטור-און-בילדונג אפטיילונג

(מ) דינסטאג איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער קולטור - און-בילדונג-אפטיילונג ביים מאגיסטראט. ס'זענען אויסגעוועהלט געווארען 2 פערטרעטער אין קאמיסיע פאר אלגעמיינער בילדונג — פרל. מאשקעוויטש און דר. לאנדסקאף

שקאלנע-גאס-
די גאס פון ראמואלד מיעלטשארסקי.

(*) אויף דער זיצונג פון דער שטאט-ראט קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים איז, צווישען אנדערע פראגען בעשלאסען געווארען אנצורופען די שקאלנע-גאס מיט'ן נאמען פון ראמואלד מיעלטשארסקי.

אויף דערזעלבער צייט איז בעשלאסען געווארען, אויף א זיצונג פון פינאנץ און ביודזשעט-קאמיסיע צו העכערען דעם אפצאהל פאר היילען און אויסהאלטען קראנקע אין די שטעטישע שפיטאלען אויף 10 פראצענט.

2 פאוויליאנען
פאר קינדער-סאנאטאריומס

(מ) דער מאגיסטראט האט בעשלאסען פארצושלאגען דעם שטאט-ראט אויסצובויען 2 פאוויליאנעס פאר'ן קינדער-סאנאטאריום. אנגענומען וועלען ווערען קינדער אין שול-עלטער, וואס זענען בעדראהט קראנק צו ווערען פון טובערקולאז.

די פאוויליאנען פאר 100 קינדער וועלען אויסגעבויט ווערען אינ'ם שטאטישען גוט לאגעווניק.

די בוי-ארבייטען וועט אויספיהרען די בוי-אפטיילונג ביים מאגיסטראט מיט'ן תנאי, אז זיי זאלען נישט איבערשטייגען די בעשטימטע 70,000 זלאטעס.

א זעלבסטמארד.

(§) אויף בזשאנקי-גאס 65 איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער איינוואוינער פון דעם הויז אסקאר הערלי ג. די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אין ראדאגאשטש. די סיבה פון דעם זעלבסטמארד איז נישט בעוואוסט.

הכנות צו די סיים-וואהלען.

(—) אונטער'ן פארזיץ פון וויצע-פרעזעס י. אייזנער איז אין

צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטר. 10) **פארגעקומען א קאנפערענץ** פון דער פערוואלטונג, אויף וועלכער ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער בעציהונג צו די וואהלען. ס'זענען ארויסגערוקט געווארען 2 קאנצעפציעס, איינע פאר אנשליסען זיך צום נאציאנאליטעטען-בלאק, די צווייטע צום אגודה-פאלקיסטישען נאציאנאלען-בלאק.

איינצעלע מיטגלידער האבען אנגעוויזען, אז מ'דארף נאך נישט אננעהמען קיין שטעלונג צוליב דעם, וואס די צענטראלע האט זיך נאך ענטגילטיג נישט ארויסגעזאגט. ס'איז אבער בעשלאסען געווארען, אז מ'זאל אננעהמען א בעשלוס, וועלכער זאל גילטיג זיין פאר דער לאדזער וואיעוואודזטווע. נאכדעם האט זיך אנגעהויבען א ויכוח וועגען דעם עצם ענין.

די דעבאטען האבען געטראגען א שטורמישען כאראקטער און צום סוף איז

מיט א מעהרהייט פון 1 שטימע בעשלאסען געווארען צו צושטעהן צום אגודה-פאלקיסטישען נאציאנאלען-בלאק

אויב אין לאדז וועט אויפ'ן ערשטען ארט ארויסגעשטעלט ווערען די קאנדידאטור פון א סוחר.

די אנהענגער פון נאציאנאליטעטען-בלאק האבען ערקלערט, אז זיי זענען נישט צופרידען מיט'ן בעשלוס, און וועלען אפעלירען צו אנ'אלגעמיינער פערזאמלונג.

(—) אין

לאסק

איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון „פיאסט", אין וועלכען ס'האבען אנטייל גענומען 80 דעלעגאטען. ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו פאראייניגען מיט'ן אונפארטייאישען קאמיטעט פון מיטארבייט מיט דער רעגירונג. 10 האבען געשטימט געגען, 3 האבען זיך אפגעהאלטען, אלע איבריגע האבען געשטימט פאר.

אין

בלאשקי

איז אויף א מיטינג פון 400 פערזאן בעשלאסען געווארען אנצושליסען זיך צום בלאק פון מיטארבייט מיט דער רעגירונג.

(§) נעכטען האט זיך אין

טושין

קאנסטיטואירט א וואהל-קאמיטעט פאר מיטארבייט מיט דער רעגירונג. בראש פון קאמיטעט שטעהט דער בורמיסטש.

אויך אין

באיני

איז געבילדעט געווארען אזא קאמיטעט.

אזעלכע קאמיטעטען זענען שוין געבילדעט געווארען אין 6 גמינעס פון לאדזער קרייז.

אינדוסטריעלער ווילען בעזארגען ארבייטער מיט דירות,
אבער-אויפ'ן חשבון פון 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

(ב) שוין פון א לענגערער צייט טראגען זיך איבער דער שטאט קלאנגען, וועגען א גרויסען פראיעקט פון די לאדזער אינדוסטריעלער. די אינדוסטריעלער האבען נעמליך בעשלאסען צו „קאנקורירען" מיט'ן סאציאליסטישען מאגיסטראט אין הלכות בויען דירות פאר די ארבייטער. זיי ווילען אבער די בוי-אקציע פערבינדען מיט אנ'אנדערע אקציע ענדערען דעם געזעץ וועגען 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

דער גרויסער פלאן פון די אינדוסטריעלער בעשטעהט אין אט - וואס: זיי טרעטען צו צו בויען ארבייטער'הייזער, סעריענווייז, פאר 4 מיליאן זלאטעס יעדע סעריע. אויף דעם צוועק געבען די אינדוסטריעלער 1 מיליאן; 1 מיליאן דארף געבען א סובסידיע די רעגירונג 1 מיליאן א הלואה פון „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" און 1 מיליאן דארפען דעקען די ארבייטער. ווי קענען אבער די ארבייטער דעקען דעם מיליאן זלאטעס? דא זענען די אינדוסטריעלער געפאלען אויף א „גלייכען" געדאנק: די ארבייטער דארפען ארבייטען אנשטאט 8 שעה — 10 שעה א טאג און פאר די איבער'שעה'ן אויסצאהלען דעם חוב.

פאר יעדער 4 מיליאן, בויעט מען אויס 200 שטיבלעך אויף די פלעצער, וועלכע זענען שוין צו דעם צוועק פאראויס בעשטימט.

דירה-געלד פון יעדען שטיבעל וואלט אויסגעמאכט 250 זלאטעס א יאהר. ווען עס וועלען אפגעצאהלט ווערען די חובות פון דער ערשטער סעריע שטיבלעך וועט מען צוטרעטען צו בויען די צווייטע סעריע א. אז. וו.

מען זאגט, אז די רעגירונג איז שוין איינגעגאנגען אויף דעם פראיעקט. עס איז נאך אבער אנבעלאנגט אן דער שטעלונג פון די ארבייטער-ארגאניזאציעס צו דער פראגע.

נייער אופן פון דער אינקאסע אין דער קראנקען-קאסע.

(ב) אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג פון דער קראנקען - קאסע איז בעשלאסען געווארען איינצופיהרען דעם נייעם ארט אינקאסע.

די אינקאסענטען וועלען דערהאלטען קוויטונגען פאר די ארבייטסגעבער אויף דער פולער סומע. אין פערלויף פון א וואך דארף דער בעטראג אינגאנצען איינגעצאהלט ווערען, אין געגענפאל וועט די קראנקען-קאסע די זאך איבערשיקען אין געריכט.

אויב דער ארבייטסגעבער האט נישט אויפ'ן ארט צו בעצאהלען, האט ער רעכט צו בעשטימען א טערמין אין פערלויף פון א וואך צייט, און צו יענעם טערמין דארף דער אינקאסענט זיך מעלדען נאכ'ן געלד, שפעטער שיקט ער דעם ענין אריבער דער סעקוועסטראציע-אפטיילונג.

דער נייער מאדוס פון אינקאסע וועט דערווייל איינגעפיהרט ווערען בהדרגהדיג.

(§) די קראנקען-קאסע האט בעשלאסען דעם ענין פון דער פירמע ראזענבלאט, וועלכע איז שולדיג 30,000 זל. איבערצוגעבען אין געריכט. דערווייל האט די פירמע איינגעצאהלט א גרעסערען בעטראג א קאנטא אויף דעם חוב. די רעשט איז פאנאנדערגעלעגט געווארען אויף ראטעס.

די קראנקען-קאסע האט דעריבער בעשלאסען, דערווייל דעם ענין אין געריכט נישט איבערצוגעבען.

פרץ הירשביינ'ס רעפעראט
איז געוועזען א גרויסער גענוס פאר די צוהערער.

דינסטאג איז אין פילהארמאניע-זאל פארגעקומען א פארלעזונג פונ'ם בעקאנטען דיכטער, דראמאטורג און וועלט-רייזענדען פרץ הירשביין.

די פארלעזונג איז איינגעארדענט געווארען דורך דער שול-ארגאניזאציע אין צוזאמענהאנג מיט דער שול-אקציע, וואס ווערט איצט געפיהרט.

די קינדער פון דער באראכאוו-און פון דער מעדעם-שולען האבען דעם דיכטער צוגעטראגען בלומען און ער האט זיי געדאנקט אין א קורצער רעדע, אפשטעלענדיג זיך אויף דער יודישער שול אין דעם קאמף ארום איהר.

נאכדעם איז ער צוגעטראטען צו דער אייגענטליכער טעמע פון זיין פארלעזונג: „יאפאן, כינע און אינדיען".

די פארלעזונג האט געדויערט איבער 2 שעה.

דער עולם, וואס האט איבערגעפולט דעם זאל האט אויסגעהערט דעם פרעלעגענט מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט. זיינע אינטערעסאנטע שילדערונגען האבען ממש פערכאפט די צוהערער, וועלכע האבען געשלונגען יעדען ווארט זיינעם.

צוליב דער שפעטער שעה איז דער דריטער טייל פון דער פארלעזונג — אינדיען — ארויסגעלאזט געווארען.

נאך דער פארלעזונג האט דער גאסט אין דער סביבה פון שול-טוער, זשורנאליסטען און ארטיסטען געטרונקען א גלעזעל קאפע אין קאפע „צענטראל", און פערבראכט א פאר שעה אין א געמיטליכען שמועס וועגען טעאטער, ליטעראטור א. אז. וו.

דעם אינהאלט פונ'ם שמועס וועלען מיר בעזונדער איבערגעבען אין אונזער צייטונג.

ביי דער געלעגענהייט איז כדאי צו בעמערקען, אז עס וואלט געווען געוואונשען דער דיכטער, כל-זמן ער איז נאך אין פוילען, זאל אונז מהנה זיין מיט נאך איינינע גייסטרייכע רעפעראטען זיינע, וואס געפינען א טיפען אפקלאנג ביי דעם צאלרייכען עולם.

קליינער פעליעטאן

דאגת נכסים.

— הערט א מעשה! — זאגט צו מיר מיין שכן ר' ירוחם, א יוד מיט א חשוב'ער באָרד, א געוועזענער פאבריקאנט און היינט אנ'אפגעשלאגענע הושענה, א מחוסר-לחם.

— הערט א מעשה. איך בין נעכטען מיט א מאל נתעשר געווארען אויף א פאר שעה! שטעלט אייך פאר, אז צו מיר איז אריינגעפאלען א גאנצער הונדערטער — גאנצע הונדערט זלאטעס ממש... איהר קוקט מיך אן, ווי קומט צו מיר אזא מטבעה? גאנץ איינפאך: אזוי ווי לויט רבינו גראבסקי'ס השגה איז א בעט א לוקסוס-זאך, האב איך פערקויפט מיינע בעטען און אפגענומען פאר זיי הונדערט זלאטעס.

זיץ איך אזוי און קלער, וואס טוט מען פריהער מיט'ן געלד? זאל איך בעצאהלען מיינע חובות, וועט נישט לאנגען די חלה אויף המוציא?! זאל איך אפשר אריינווארפען א הונדערטער דעם בעל-הבית פאר דירה געלד ער זאל מיר אויפהערען צו טראשען מיט עקסמיסיע? אדער אפשר זאל איך בעצאהלען שכר-לימוד פאר די קינדערלעך, וועלכע זיצען שוין א צייט אין דערהיים. און געהען נישט אין שולע, מחמת ס'איז יום-טוב'דיג אין טאש?..

און אפשר, און אפשר...

וואס זאל איך אייך זאגען, איך האב איבערגעלעבט אמת'ע דאגת נכסים.

און אט, ווי איך זיץ אזוי און ברעך זיך דעם קאפ איבער דער הארבער קשיא, וואס טוט מען פריהער מיט'ן געלד — עפענט זיך אויף די טיר און עס געהט אריין... א סעקוועסטראטאר מיט דער טעקע אונטער'ן ארעם.

אז איך האב איהם דערזעהן, איז אזוי ווי מען וואלט מיך אפגעגאסען מיט קאלט וואסער.

— פאן ירוחם פלייטניק? — פרעגט ער מיך.

— יא, דאס בין איך! — זאג איך — מיט וואס קאן איך אייך דינען?

— איהר זענט שולדיג פאר הכנסה-שטייער 150 זלאטעס.

— וואס הכנסה, ווען הכנסה?! — שריי איך — אז שוין דריי יאהר זיץ איך שוין ב"ה אהן פרנסה!

— און פון וואס לעבט איהר? — פרעגט ער ביי מיר.

אויף אזא קלאץ-קשיא האב איך שוין גארנישט געוואוסט, וואס צו ענטפערן. אדרבא, איך פרעג אייך, פון וואס לעבט מען טאקע, אז שוין דריי יאהר פערדינט מען נישט א גראשען...

— פשוט — זאג איך — מען לעבט מיט נסים, זאג איך.

— אויב אזוי — זאגט ער — וועט איהר מוחל זיין בעצאהלען דעם פאדאטעק אויך מיט נסים, אויב איהר ווילט נישט האבען קיין ליציטאציע.

— הייפיל? מה יקר? — פרעג איך.

האט ער ארויסגענומען דעם בליישטיפט און אנגעהויבען צו רעכענען:

— הונדערט און פופציג זלאטעס דער פאדאטעק גופא, דערצו געהט צו צעהן פראצענט, איז הונדערט פינף און זעכציג, ווערען נאך צוגערעכענט פערשידענע קארעס מיט מעשיות מיט חסדות — צוזאמען א קימא-לן פון צוויי הונדערט פינף און צוואנציג זל.

— אויס גביר, — קלער איך מיר. — ווידער קבצן!

הקיצור. נאך לאנגען האנדלען זיך האב איך איהם קוים איינגערעדט, ער זאל ביי מיר צונעהמען די הונדערט זלאטעס; און וואס זאל איך אייך זאגען, עס איז מיר אראפגעפאלען, א שטיין פון הארצען.

— פטור געווארען פון א פרישער דאגה — פון דאגה נכסים.

בן-זאב.

אין דער שטעטישער באד-אנשטאלט

איז כל דכפין ייתי וירחץ...

(מ) א סך לאדזער מיינען, אז אין שטעטישען באד-אנשטאלט (וואדנע 25) ווערען געבאדען בלויז קינדער, אדער ס'קומען דארט פאר צוואנגס-בעדער פאר פערנאכלעסיגטע.

די געזונדהייטס-אפטיילונג קלערט דעריבער אויף, אז די באד-אנשטאלט האט די אויפגאבע צו בעזארגען פאר דער ארימער בעפעלקערונג מיט א מעגליכקייט ביי א קליינעם אפצאהל צו בענוצען זיך מיט'ן אנשטאלט, וואס איז איינגעארדענט לויט אלע פאדערונגען פון היגיענע.

די שטאטישע באד-אנשטאלט אויף וואדנע 25 איז אפען טעגליך (א חוץ חגא) פון 8 פריה ביז האלב 10 אוונד.

די שוויץ-באד איז אפען פאר פרויען: מיטוואך און דאנערשטאג פון 3 ביז האלב 10; פאר מענער: יעדען פרייטאג און שבת פון האלב 9 פריה ביז 10 אוונד.

די פרייזען זענען: וואנע 1 קלאס — 1.30 זל. הנחה-וואנעס (2 קלאס) פאר שטעטישע בעאמטע און לעהרער — 75 גר.; בעדער — 70 גר.; פעראיינען, געזעלשאפטען א. אז. וו. דערהאלטען געוויסע הנחות.

4 ארבייטער-טעאטערן אין לאדז

זיצונג פון דער טעאטער-קאמיסיע.

(אז) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער טעאטער-קאמיסיע ביי דער בילדונגס-אבטיילונג פון מאגיסטראט. אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט אויך פרעזידענט זשעמיענצקי און וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי. דירעקטאר גארטשינסקי האט געהאלטען א לענגערען רעפעראט וועגען מצב פון טעאטער אין לאדז. מ'האט אנגעוויזען אויף דער ענגשאפט, וואס הערשט אין שטאדטישען טעאטער און פארגעלעגט צו נעהמען א הלואה פון 100 טויזענד זל., כדי די סצענע צו פערגרעסערען. דיר. גארטשינסקי האט זיך אבגעשטעלט אויפ'ן פלאן פון שאפען 4 ארבייטער-טעאטערס אין לאדז אלס פיליעס פון שטאדטישען.

דער רעפעראט פון דיר. גארטשינסקי איז גענומען געווארען צו קענטניש און ס'איז בעשלאסען געווארען די ארויסגערוקטע פאסטולאטען צו אונטערצושטיצען אין מאגיסטראט און אויפ'ן פלענום פון שטאדט-ראט.

מחשבות'ן —

און וואס הערט מען עפיס מכח דעם יודישען טעאטער-וועזען אין לאדז?

ס'וועט נישט זיין קיין עולה, אז דער מאגיסטראט זאל געוואויער ווערען, אז לאדז פערמאגט אויך א ביסעל יודען...

פערפאלען, א „בראנזשיסט" איז ער

טא וואס-זשע וויל מען פון איהם, אז ער איז אזוי געוואוינט...

(§) די פאליציי האט מיט עטליכע טעג צוריק ארעסטירט א געוויסען קאזימיעזש פראניאק, א געוועזענעם סעקוועסטראטאר פון דעם פינאנץ-אמט, וועלכער איז שוין א פאר מאל גע'משפט געווארען פאר פערשידענע מיסברויכען און אפגעזעסען עטליכע מאל שטראף. זיין לעצטער חטא איז בעשטאנען אין דעם, וואס ער האט אלס אנגעשטעלטער אין דער וויין-פירמע, עדוארד סמאלענסקי (פיעטריקאווער 51) איינקאסירט געלד פאר דער פירמע, און עס צ'יין פערהוליעט. די פירמע האט דעם „פויגעל" איבערגעגעבען דער פראקוראטור.

ס'ווערט ענג אין לאדז.

אפילו דעם מאגיסטראט פעהלען אויס פלעצער.

(§) א גאנצע רייה פילאנטראפישע און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס האבען זיך געווענדעט צום מאגיסטראט, אז ער זאל זיי אויסטיילען פלעצער אויף אויסצובויען הייזער. נעכטען איז די פראגע בעהאנדעלט געווארען אויף א זיצונג פון מאגיסטראט. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער מאגיסטראט קען פון זיינע איצטיגע פלעצער גארנישט אפגעבען. דאנעגען, ווען דער מאגיסטראט וועט האבען נייע פלעצער, וועלען אין דער ערשטער רייה גענומען ווערען אין בעטראכט די דאזיגע אינסטיטוציעס, און ס'וועלען זיי ערטיילט ווערען פלעצער אין די עקען שטאט. לעת-עתה האט דער מאגיסטראט בעשלאסען אויסצוהעלפען אזעלכע אינסטיטוציעס דאס איינקויפען פון פלעצער אויף זייער אייגענער רעכנונג.

אברהם וויינבוים'ס

בילדער פון יודישען לעבען אויף אנ'אויסשטעלונג אין פאריז

דער יונגער לאדזער קינסטלער, א ב ר ה ם ו ו י י נ ב ו י ם, וועלכער וואוינט שוין יאהרען-לאנג אין פראנקרייך, און איז נישט לאנג צוריק געווען עטליכע חדשים אין לאדז, האט צוגעגרייט א גרויסע אויסשטעלונג פון זיינע בילדער, וועלכע ווערט די טעג געעפענט אין פאריז.

דער גרעסטער טייל פון די דאזיגע בילדער זענען געשאפען געווארען אין לאדז און שפיגלען אב שטיקער פון יודישען לעבען און יודישע געשטאלטען אין פוילען.

דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אז איידער די אויסשטעלונג וויינבוים'ס איז געעפענט, האבען שוין די בילדער א גרויסען ערפאלג, און די בכבוד'יגסטע קונסט-מבינים און מאלעריי-קריטיקער האבען זיך שוין וועגען זיי ארויסגעזאגט מיט אמת'ער אנערקענונג.

אזוי האט, אין צוזאמענהאנג מיט אברהם וויינבוים'ס יודישע בילדער, פערעפענטליכט איינגע לויב-ארטיקלען אין דער פראנצויזישער פרעסע דער בעריהמטער פראנצויזישער קונסט-קריטיקער, ה' גוסטאוו קאהן.

מיר, פון אונזער זייט ווינשען אונזער לאדזער קינסטלער דעם גרעסטען ערפאלג צו דער ערעפענונג פון זיין אויסשטעלונג!

פע, פאניע משה קראץ,

איצט ערשט וועט איהר זיך האבען צו קראצען...

(—) א פראווינצער בחור האט אין איינער פון די פוילישע צייטונגען איבערגעלייענט אנ'אנאנס פון דער ווארשאווער פירמע „אוניווערסאל", דזיעלנא 45, אז זי שיקט ארויס 699 זאכען פאר 14 זלאטעס — „אהן ריזיקע, ווייל צאהלען, ביים אפנעהמען" איז געשטאנען בפירוש אין דעם אנאנס.

דער בחור האט זיך אנגעזאמעלט 14 זלאטעס און זיי אוועקגעשיקט אין „אוניווערסאל".

אין א פאר טאג ארום האט דער בחור פאקטיש בעקומען א פעקעל מיט 699 זאכען. עס זענען דארט געווען: א קינדעריש זייגערל מיט א בלעכען קייטעלע, א ציין-בערשטעלע, א טאשען-שפיגעלע און... עטליכע הונדערט שפילקעלעך.

דער בחור איז אבער אויך נישט געווען קיין פרייער: ער האט דעם גאנצען ענין איבערגעגעבען דער אויספארשונגס-מאכט, וועלכע האט דעם אינהאבער פון דער פירמע „אוניווערסאל" א געוויסען משה קראץ (דזיעלנא 45) ארעסטירט.

עס האט זיך אויך ארויסגעוויזען, אז די פירמע „אוניווערסאל" בעשטעהט פון א טיש, א פאר לעדיגע פולקעס און צובראכענע בענקלעך.

פערזענליכע ערקלערונג

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג וועגען דער נישט-צושטאנד-געקומענער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג טיילט אונז ד א ז א ר א ד וו. וו י י צ מ א ן מיט פאלגענדעס: ער, אדוו. וויצמאן איז געווען בעשעפטיגט און האט געבעטען אין גמינע-סעקרעטאריאט מען זאל איהם טעלעפאניש מיטטיילען, ווען עס וועט זיך צונויפקומען א קווארום, דאן וועט ער תיכף קומען צו דער זיצונג. אזוי ווי ער האט קיין שום מיטטיילונג נישט בעקומען, האט ער געהאלטען, אז ס'איז קיין שום קווארום נישטא און צוליב דעם איז ער אויף דער זיצונג נישט געקומען.

איבערגעפאהרען

אנ'אלטע פרוי.

(ב) אויף ציגעל-גאס 25 איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון א פוהר און צובראכען דעם רעכטען פוס, די אלטעטשקע פראניא סרעברניק.

די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

צופאהר-ליניע

אלעקסאנדראוו—אוניעוו—טורעק.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך פון א מאסגעבענדער קוועלע' וועט היי-יאהר נאך אויסגעבויט ווערען א וויכטיגע צופאהר-ליניע: אלעקסאנדראוו—אוניעוו—טורעק. די ליניע האט א גרויסע בעדייטונג סיי פאר פאסאזשירען-קאמוניקאציע סיי פאר דעם סחורה-פערקעהר.

12 יאהר טורמע

פאר דערמארדען זיין זוהן

(§) ערשט נעכטען אינדערפריה האט זיך פערענדיגט דער פראצעס געגען דעם פאטער—פראנצישעק דעמבאווסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין דער'הרג'ענען זיין זוהן אלעקסאנדער.

דאס געריכט האט פער'משפט דעם בעשולדיגטען אויף 12 יאהר שווערע טורמע און פערלירען אלע רעכט.

איי-איי,

די לאדזער ברוקען.

(§) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די ביז איצטיגע ברוק-ארבייט זענען אויסגעפיהרט געווארען זעהר נישט גוט. ס'איז דעריבער בעשלאסען געווארען, אז אין דער צוקונפט זאלען די ברוק-ארבייטען אפנעהמען ספעציאליסטען, פאך-לייט.

ווער זאל בעקומען בוי-קרעדיטען?

קאנפערענץ אין מאגיסטראט.

(§) עהערנעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ, גערופען פון לאוניק אינזשיניער איזדעבסקי וועגען ערטיילען הלואות אויף בוי-צוועקען. אין דער קאנפערענץ האט זיך בעטייליגט פרעזידענט זשעמיענצקי, א פארשטעהער פון באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא און פון ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס. עס איז בעשלאסען געווארען צו געבען הלואות נאר אזעלכע אונטערנעהמער, וועלכע וועלען בויען 1—2 שטוביגע וואוינונגען און נישט קיין הייזער אויף שפעקולאציע-צוועקען.

פרעז. זשעמיענצקי האט געפרעגט ביים פארשטעהער פון ב. ג. ק, צו עס איז מעגליך צוריקצוציהען איינגע שוין ערטיילטע, אבער נאך נישט אויסגעצאהלטע קרעדיטען. דער פארשטעהער האט געענטפערט, אז ס'איז געבליבען אויסצוצאהלען אנ'ערך אנדערטהאלבען מיליאן זל. און די אונטערנעהמער, וועלכע וועלען די קרעדיטען נישט בעקומען קאנען ווערען רואינירט. דער דאזיגער שטאנדפונקט איז אנגענומען געווארען.

די כלה איז אפשר אויך שולדיג.

אבער דער חתן אליין איז גאר קיין לייט נישט.

(—) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם פאליציאנט טשעסלאוו קיטצמאן, פון יעזשאוו, אונטער לאדז, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מיסברויכען, אין מאלווערזאציע פון די איינקאסירטע געלדער פאר דעם שטייער-אמט א.ד.גל.

דער פערטיידיגער פון דעם בעשולדיגטען קיטצמאן בעט, אז דאס געריכט זאל אריין אין דער לאגע פון דעם בעשולדיגטען, ווייל דעמאלס, ווען ער, דער בעשולדיגטער האט זיך געלאזט אויפ'ן וועג פון מיסברויכען, איז ער געווען פערליבט און אלץ געטון צוליב דער כלה.

דאס געריכט האט פער'משפט קיטצמאן'ען צו 3 חדשים טורמע.

יונגלעך אויפ'ן גליטשיקען וועג

צוליב זיי צעברעכט אנ'אלטיטשקע א פוס.

(—) אויף מאטעיקא-גאס האבען זיך געשפילט א חברה יונגלעך, געמאכט א גליטש און געגליטשט זיך.

אין דערוועלבער צייט איז דורכגעגאנגען די 67-יעהריגע מאגדאלנא יאבלאנסקא.

איינער פון די יונגלעך האט די אלטעטשקע אומישנע א שטופ געגעבען; זי איז געפאלען און זיך צובראכען די לינקע האנד.

די דורכגעהער, וועלכע זענען געווען עדות פון דעם גאנצען פארפאל האבען געוואלט פערהאלטען דעם פערברעכערישען לאבוס; ער האט זיך אבער ארויסגעריסען און צוזאמען מיט זיינע חברים נעלם געווארען.

צו דער אומגליקליכער אלטעטשקער האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע.

אפטייק-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: מ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50), ק. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 164), וו. סאקאלעוויטש (פזשעיאזד 19), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), מ. קאספערקיעוויטש (זגיערזשער 54), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56).

יונגע פרוי

נעהמט זיך דאס לעבען.

(—) די איינוואוינער פון הויז, וואלבארסקא 33 האבען עהערנעכטען ביינאכט פלוצים דערהערט עפעס קרעכצען אויף דער לייטער איז געזעסען און זיך געקורטשעט פאר וועהטאג א יונגע פרוי, און נעבען איהר איז געלעגען א פלעשעלע מיט א ביסעל עסיג-עסענץ. די אונבעקאנטע איז בעגאנגען זעלבסטמארד. ווער זי איז האט מען נישט געקאנט דערגעהן, ווייל מען האט ביי איהר נישט געפונען קיין דאקומענטען' און זי אליין האט באלד, ווי מען האט זי בעמערקט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען די זעלבסטמערדערין אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא.

תנחום מינסקי ז"ל.

היינטיגען דינסטאג איז געשטארבען דער חזן-שני פון דער אלטשטעדטישער שוהל ר' תנחום מינסקי ז"ל. דער פערשטארבענער איז געווען זעהר אנגעזעהען ביי אלע מתפללים און איז געשעצט געווארען פאר זיין איידעלען כאראקטער און גוט הארץ. אין דער לויה האט אנטיילגענומען א גרויסער עולם פון חסידים און בעלי-בתים. תנצב"ה.

134 שרפות

אין צוויי חדשים.

(§) אין נאוועמבער זענען די פייערלעשער ארויסגערופען געווארען 48 מאל אין דעם 2 מאל צו גרויסע שרפות און 9 מאל — צו מיטעלע.

אין דעצעמבער איז די צאהל שרפות כמעט פערדאפעלט געווארען: 86 מאל, פון דעם 5 מאל צו גרויסע שרפות און 5 — מיטעלע.

עספעראנטא-קורסען.

מאנטאג דעם 16. יאנואר ווערט געעפענט אין לאקאל פון דער עספעראנטא-געזעלשאפט „לאבארא" (ארבייט) א נייער עספעראנטא-קורס מיט יודיש אלס אונטעריכטסשפראך.

געלט-שמעלט,

און פונדעסטוועגען איז עס 5 מיליאן

(—) לויט די פראוויזארישע אויסרעכנונגען, (נאך דעם שטייער-אפצאל א. ד. ג.) איז אין לאדז אין דער סילוועסטער-נאכט אויסגעגעבען געווארען אויף פערוויילונגען א.ד.ג. 5 מיליאן זלאטעס.

פאר דעם דאזיגען געלד וואלט מען געקאנט אויסבויען 1000 גוטע וואוינשטיבער!

„יודען אין פוילען".

היינט 8 אינאוונט קומט פאר אין זאל פון „פילהארמאניע" א פארלעזונג פון רעדאקטאר טאדעוש וועניאווא דלוגאשעווסקי א. ד. ט. „יודען אין פוילען"

פון „ארדט"

היינט שפילט מען 1 מאל

היינט ווערט געשפילט דער ערפאלגרייכער דריטער פראגראם א. נ. „נסים מן השמים", וואס רופט ארויס דונערנדע אפלאדיסמענטען ביי דעם גרויסען עולם בעזוכער.

פון דער דירעקציע בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז דעם היינטיגען פרייטאג און שבת ווערט איינגאנצען נישט געשפילט, מחמת דעם, וואס אין דעם ווייסען זאל, וואו דער „ארדט" שפילט קומט פאר א צוזאמענפאהר פון דער פוילישער געזעלשאפט „סאקאל".

„קאזאנאווא"

איז א טשיקאווע דאן-זשואן.

אין קינא „ספלענדיד" געהט א נייער, פראכטיגער פילם „קאזאנאווא" מיט איוואן מאזשוכין אין דער הויפט-ראלע.

וועגען דעם בילד האט זיך מיט ענטציקונג אפגערופען די גאנצע וועלט-פרעסע.

מיט מזל חתונה געהאַט

און צוריקגעקעהרט דעם רב זיין פעלצעל.

אין וואַרשאָ ביי אַ ווינקעל מורה-הוראה פון געגשאַ-סמאָטשער ראַיאָן איז זונטאָג אָוועגד געשטעלט געוואָרען די חופה פון אַנ'אָריגינעל פּאָרל. דער חתן איז געוועזן הערש ב—ק פון אָסטראָווסקאַ גאַס בעקאַנט אין דער גנבים-וועלט אונטערן צונאָמען „הערשעל פּאַרך". די כלה איז געווען שרה שיינדעל נ—ם פון לובעצקאַ גאַס און איז אין דער אונטער-וועלט בעקאַנט אונטערן צונאָמען „שרה שיינדעל מאַרוויכערקע". דאָס „פּאָרל" האָט זיך „געליבט" אין משך פון פיל יאָהרען און צוזאַמען אָפּערירט אין די וואַרשאָווער טראַמוואַיען, אויסליידיגענדיג די טאַשען ביי די פּאַסאַזשירען. ווען מען פלעגט דאָס „פּאָרל" זעהען ביי אַ סטאַציע אַרויסשפּרינגען פון טראַמוואַי, האָט מען שוין געוואוּסט, אַז ביי עמיצען פון די פּאַסאַזשירען האָט מען שוין אַרויסגעצויגען דעם זייגער אָדער פּאָרטפעל. און באַלד דערנאָך פלעגט מען טאַקי הערען אַ געוואַלד פון געליטענעם. איצט האָט דאָס דאָזיגע „פּאָרל" חתונה געהאַט.

צו דער חופה האָט זיך פערזאַמעלט אַ „היימישער עולם". שוין נאָך דער חופה, ווען דער „היימישער עולם" מיט דעם „יונגען פּאָרל" זענען אַוועק פון ווינקעל-מורה-הוראה'ס דירה, האָבען די שטוב-מענשען זיך אַרומגעזעהן, אַז דעם מורה-הוראה'ס פעלצעל, וואָס ער טראָגט אויף זיך פון זיין חתונה אָן, איז נעלם געוואָרען. מען האָט זיך באַלד געכאַפּט, אַז בעת דער חופה האָט עמיצער פון „היימישען עולם" דאָס פעלצעל צוגע-לקח'ענט.

היות ביים מורה הוראה איז געווען פערשריבען דער אמת'ער נאָמען און אַדרעס פון דער כלה און ס'איז אויך געווען בעוואוּסט, וואו עס קומט פאָר דאָס חתונה-מאָהלצייט, וואָס איז געפראַוועט געוואָרען מיט אַ ברייטען פערנעהם. איז מען פון מורה הוראה טאַקי דאָרט אַהין אַוועק און געמאָלדען וועגען דער גנבה דעם חתן און כלה, וועלכע זענען געזעסען אויבען-אָן.

נישט לאַנג קלערענדיג האָט דער חתן אַנ'אויפגערעגטער זיך אויפגעשטעלט פון זיין אָרט און אין מיטען גרויסען טומעל אַ געשריי געטון:

גוטע ברידער! יאָך בעט ס'זאָל זיין שטיל. יאָך מעלד ענק, אַז אויף מיין היינטיגער שמחה איז געשעהן אַנ'אומגליק, מען האָט מיך און מיינע שטאַרק פערשעהמט. ווען מיר זענען געשטאַנען אונטער דער חופה, האָט מען ביי אונזער היילינען רבי צוגענומען זיין פעלץ. יאָך רעכען, אַז דאָס האָט זיך קיינער פון אונז נישט געקאָנט ערלויבען, דאָס האָט נאָר געקאָנט טון עמיץ פון די יאַטען, אָדער כענטאַקעס. זייט וויסען, אַז יאָך און מיינע גוטע ברידער וועלען דאָס נישט פערשווייגען, אַז אויף אונזערס אַ שמחה זאָל אַזעלכעס געשעהן און מ'זאָל דערמיט פערשעהמען חתן-כלה, יאָך פאָדער, אַז מען זאָל דעם פעלץ תיכף אָפּטראָגען צום היילינען רבי און אויב דאָס איז אונמעגליך זאָל מען תיכף צונויפזאַמלען אַ געוויסע סומע, כדי אָבצוקויפען אַנ'אַנדער מלבוש. יאָך וואָרען ענק, אַז מיין און מיינערס „שמו" זענען פערשריבען ביים היילינען רבי און אויב דאָס פעלצעל וועט נישט זיין, פערשטעהט ענק דאָך אַליין, אַז עס וועט נישט גוט זיין".

נאָך דער דאָזיגער „רעדע" האָט מען באַלד בעמערקט, ווי דריי „יאַטען" האָבען זיך אַרויסגערוקט פון דער „מלינע" אויף סמאָטשע, וואו די חתונה איז פאָר געקומען, אַ שעה דערנאָך האָט מען ביים מורה-הוראה אויפגעפראַלט די טיר און אַריינגעוואָרפען איהם אין שטוב אַריין דעם צוגע'גנב'עטען פעלץ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

6768. אַ בעקאַנטער פערזאָן.

איהר דאַרפט נישט בעווייזען דעם אומשטאַנד דוקא מיט אַ קאָנטראַקט. איהר קאָנט זיך פערופען אויך אויף עדות. איבעריגענס לאָקאַלען קאָן מען דינגען אויך אָהן אַ שריפטליכען אָפּמאַך.

6769. פינקוס.

מעג די פרוי האָבען אויסגעקויפט דעם פאַטענט אויף איהר נאָמען, קוים איז די סחורה געליווערט געוואָרען אין געשעפט און די פרוי האָט זי אָפּגענומען, האָט איהר דאָס רעכט אויפצומאָנען ביי איהר דעם חוב. אויב זי וועט זיך אַ געגענשטעלען און אַרויסריקען דעם מאָטיוו, אַז דאָס געשעפט איז איהר אייגענטום און זי איז נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן מאַנס חובות, קאָנט איהר תיכף בעטען דעם געריכט, אַז מען זאָל געגען איהר פערפיהרען אַ פּראָצעס פאַר צואייגנען פרעמד אייגענטום.

קופאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַרײַנגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 12. יאַנואר 1928.

6770. ל. ראָזענבערג פון בראָשעווש.

שיקט צו דעם היזוויירט ווייטער דירה-געלד לויט'ן פראָצענט פוס פאַר אַ וואוינונג.

6771. I. L.

איהר דאַרפט זיך ווענדען אין דער ציוויל-אָפּטיילונג פון קרייז-געריכט, אַז מען זאָל איבער'ן הויז בעשטימען אַ סעקוועסטער.

6772. אַנ'אַבאָנעט פון באַלוט.

אַ זשיראַנט איז פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן חוב, נאָר אין משך פון 1 יאָהר.

6773. בן דוד.

אויב איהר זענט עלטער פון 60 יאָהר קאָן שוין אייער אַרבייטספעהיגקייט נישט קוועסטיאָנירט ווערען. מען קאָן נאָר אייער זוהן נישט אַנערקענען די אָפּיעקונסטוואָ אויפ'ן סמך פון דעם, וואָס איהר זענט נישט אַנגעוויזען אויסשליסליך אויף זיינע פערדינסטען.

6774. אַ הויז ווירט פון רזשגאָווסקאַ.

הגם דער הויזווירט איז פערפליכטעט צו דערהאַלטען די פערדינגענע לאָקאַלען אין אַזאַ צושטאַנד, אַז מען זאָל זיי קאָנען בעוואוינען, פונדעסטוועגען וועט מען אייך נישט קאָנען אין דעם פאַל בעשטראָפען שוין דערפאַר אַליין, וואָס דערביי איז נישט געווען מצד אייך קיין בייזער ווילען, איהר האָט פון דעם וואַסער נישט געוואוּסט און נישט געקענט פאַראויסזעהען, אַז אַזאַ וואַסער וועט אָנקומען און הויפּטזעכליך די מאַכט האָט אייך אויך נישט געוואָרענט און פעראָרדענט דורכצופיהרען געוויסע פערהיטונגס-מיטלען.

6775. זשולטי.

מיר גייען נישט אַריין אין עצם פון ענין, גאָר ערקלערען אייך, אַז איהר האָט רעכט צו קוועסטיאָנירען די קאָמפּעטענץ פון האַנדעלס געריכט צו משפט'ן דעם סכסוך, פערופענדיג זיך אויף דעם אומשטאַנד, וואָס דער סכסוך איז נישט ענטשטאַנען אויפ'ן באָדען פון אַ האַנדעלס-טראַנזאַקציע. די דאָזיגע עקספּציע קאָנט איהר מעלדען צו יעדער צייט בעפאָר די פערהאַנדלונגען האָבען זיך נישט פערענדיגט.

6776. קליין.

6777. א. וו—ג.

6778. אַ שטענדיגער לעזער פון קאָנסטאַנטינער 30.

6779. פיניע.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטבריגנענדיג די צייטונג.

זלמן „סולטאַן"

מיט זיינע זעקס ווייבער.

פון נ. קופּער.

אין וואַרשאָווער בית - דין - שטיבעל קאַכט, רוישט, ווי אין אַ ביהנשטאָק.

די סאַמע אינטערעסאַנסטע דין-תורה איז צווישען זלמן קישקע מיט זיינע ווייבער.

מען קען איהם שוין זלמנ'ען אין וואַרשאָווער ראַבינאַט. נישט דאָס ערשטע מאָל קומט ער אַהין, און מען מאַכט פאַר איהם אַ וואָרע:

— אַ, ר' זלמן איז געקומען, מזל טוב!

זלמן, אַ הויכער, פעסט - געבויטער פאַרשוין, מיט אַ פאָר ברייטע הויזען און אַ רעקעל מיט אַנ'אויסגעריבענער פליינצע פון טראָגען שווערע זעק און קאַסטענס, שמייכעלט צופרידען און קוקט אַרום זיך מיט זיין איינציגען אויג. אַרום איהם דרעהט זיך זיין האַרעם, די זעקס ווייבער זיינע, וואָס יעדערע פון זיי האָט זיך איהר אייגענעם נאָמען און צונאָמען: חנה נאָז, אַ יודענע מיט אַ נאָז ווי אַ שופר; פערל בלומענטאָפּ; רייצע די רויטע, חיה איינגעמאַכטס (דערפאַר ווייל זי איז אַ ווייכע, אַ ווייכע און אַ זיסע, ווי איינגעמאַכטס), און מירעלע טשוואָק. צוליב דער דאָזיגער מירעלע טשוואָק האָט זלמן קישקע פערלוירען אַנ'אויג. מיט די נעגעל האָט זי איהם אין אַ געשלעג אַנ'אויג אויסגעדראַפּעט. פון דעמאָלט אָן טאַקע האָט מען איהר געקרוינט מיט'ן נאָמען „טשוואָק".

אויסער די דערמאָנטע פינף ווייבער שאַרט זיך אַריין נאָך אַ קליין ווייבעלע, אַ קאַרליק זי איז קליין, אַ פּיצעל, נאָר אַ מויל האָט זי אַ גרויס. די געוואַלדען מיט די געשרייען איהרע מאַכען טויב.

— יאָך וויל גאָרנישט — שרייט זי — יאָך וויל, ער זאָל מיט מיר וואוינען, וויל יאָך!..

די איבעריגע פינף ווייבער זענען אויסער זיך פאַר כעס:

— זעה נאָר! קוקט „עס" נאָר אָן!

— שרייט איינע — אַנדערש וויל זי נישט, דאָס קורצע פּריטאַג'ל, נאָר ער זאָל מיט איהר וואוינען...

— מיט אַזאַ קאַרליקעל! שרייט אַ צווייטע יודענע.

— מיט אַזאַ צוציק!

— קוקט'ס נאָר אָן דאָס „פּערטעל עוף"!..

— אַ צעפּעל גהה פאַרפלעכט זיך!

— דאָס נעזעל, וויש דיר „סמאַרעק"!..

דאָס קאַרליקעל, וואָס מען רופט איהר „סאַלקעלע די קליינע", ביילט צווי פויסטעלעך און קוויטשעט היסטעריש:

— דוקא וועט „ער" וואוינען מיט מיר! דוקא! דוקא! דוקא! עס קרענקט אייך גוט? אַ בע!..

— זאָל זיין שטילער, ווייבער, פערמאַכט די קאַטערינקעס! שאַ! — רופט אויס זלמן קישקע, דער „סולטאַן פונ'ם האַרעם".

— טאַקע אַזוי, זאָל זיין שטיל! — שרייט דער שמש מיט אַ קוויטשיג שטימעלע — דאָס בית דין געהט!..

— ס'„בעזעם" געהט — שרייען די ווייבער פון אַלע זייטען און פערשפּילען זיך די קאַפּטאַנעס, מען זאָל נישט אַרויסזעהען קיין איבריג שטיקעל ברודיג לייב.

די רבנים געהען גיך, שאַרען מיט די הענד, אַז זיי וואָלטען שווימען, און בייזערן זיך אויף די ווייבער. אַלמאַי זיי שטעהען אין וועג.

— נו, אָ, אַ, קְעס, נשים, לאָזט דורך, נו, אָ!

איצט הויבט זיך אָן דער אמת'ער געוואַלד. די רבנים ווילען וויסען, ווער פון די ווייבער האָט די דין תורה. אַלע ווייבער שרייען מיט אַמאָל:

— יאָך, רבי לעבן!

— יאָך! יאָך! יאָך!..

ענדליך הויבט די קליינע סאַלקעלע, דער קאַרליק, אָן צו טענה'ן:

— יאָך האָב געוואוינט אין קיך ביי חנה'לע שמאָדער, האָב יאָך געוואוינט.

— דערצעהלט בעסער וואָס איהר ווילט, פטר'ט נישט קיין צייט! — זאָגען די רבנים.

די קליינע סאַלקעלע האַלט זיך ביי איהרס: זי מוז דערצעהלען אַלץ, ווי אַזוי עס איז צוגעגאַנגען.

— יאָך האָב געהאַט אַ בעט ביי חנה'לע שמאָדער. יאָך האָב געצאָהלט אַ גילדען אַ וואָך.

— נו?

— איז אַריינגעקומען דאָרט זלמן קישקע, אַ וועהטאָג איהם אין די קישקעס אַריין!

— שילט נישט, יודענע, נאָר דערצעהלט!..

— איז אַריינגעקומען זלמעלע קישקע און האָט זיך אָנגעהויבען צו מיר צו „פוּצען".

— נו?

— יאָך האָב איהם נישט געוואָלט אָנקוקען. יאָך האָב איהם געשיקט „פּאָדבליאַכעם" (אַ וואַרשעווער ווערטעל, אַז מ'וויל אימיצען נישט קענען, שיקט מען איהם אין באָד, וואָס רופט זיך „פּאָד בליאַכעם").

— נו?

— אָבער ער איז פון מיר נישט אָפּגעטראָטען. „סאַלקעלע" — האָט ער געזאָגט — „זי וואָלען זיין ביי מיר ווי אַ קייסערינע, די פיס וועל איך איהן קושען!"... יאָך האָב איהם געזאָגט: „זלמעלע, ווי אַזוי קען יאָך זיין ביי איהן אַ קייסערינע, אַז זי האָבען שוין עטליכע ווייבער?" „סאַלקעלע" — האָט ער געזאָגט — „זאָל יאָך נישט דערלעבען דאָס נייע קוויטעל, אויב יאָך וועל מיט איהן נישט חתונה האָבען".

— נו, ווייטער?

— איינמאָל, ווען חנה'לע שמאָדער, מיין באַלעבאָסטע, איז נישט געווען אין שטוב, איז ער געקומען צו מיר. יאָך האָב געוואָלט אַנטלויפען. נאָר ער האָט מיך געכאַפּט, אַוועקגעוואָרפען אויף דער ערד, און...

די קליינע סאַלקעלע קוועטשט די אויגעלעך, זי וויל כאַטש איין טרעהר אַרויסקוועטשען, נאָר ס'געהט נישט. די טרערען ווילען נישט געהן. זי וויינט אָהן טרערען: — אַזאַ אומגליק, אַזאַ „מילעער"...

— נו, ווייטער וואָס איז געווען?

— גאָרנישט! יאָך בין אַוועק צו אַ „פּראָשעניע" שרייבער און אָנגעגעבען אין דער פּאָליציי. זלמן קישקע איז געקומען צולויפען און מיר אָנגעהויבען קושען די פיס! „סאַלקעלע מאַך מיך נישט אומגליקליך... יאָך וועל מיט דיר חתונה האָבען, ווי יאָך בין אַ יוד"...

— נו?

— מיר זענען אַוועק צום „מויראַע" (מורה הוראה) אויף סטאַווקי געסעל. מ'האָט געשטעלט אַ חופה. דערנאָך בין יאָך אַוועק מיט מיין מאַן אין דער פּאָליציע און צוריקגעצויגען די „פּאַפּירען".

— אַ פאָר וואָכען האָט ער מיט מיר געוואוינט. דערנאָך, ווי נאָר ער האָט זיך דערוואוּסט, אַז ער איז שוין פריי, אַז די „פּאַפּירען" זענען שוין ביי דער פּאָליציי פערבראָכען, האָט ער מיך איבערגעלאָזט ווי אַ שטיין און אַוועק צו אַנדערע...

איצט נעהמט מען זיך צו זלמן קישקע אַליין:

— איז אמת, זלמן, וואָס דיין ווייב דערצעהלט?

— יאָך ווייס?

— וואָס הייסט, דו ווייסט נישט? ווער דען זאָל וויסען? זאָג, האָסט זי אומגליקליך געמאַכט?..

— הע, הע, וואָס הייסט אומגליקליך געמאַכט?

די רבנים ווערען שוין אין כעס.

— זלמן, שטעהסט פאַר'ן בית-דין, דרך ארץ! ענטפער, אַז מען פרעגט דיך!

— יאָך האָב געמאַכט מיט איהר „קספּערימענטען" — זאָגט זלמן קישקע. (ער געהערט צים פעראיין פון די פליינצע-טרעגער, וואו ער הערט אָפּט רעדעס אין פרעמדע ווערטער. ער האָט דעריבער ליב צו בענוצען אַ פרעמד וואָרט).

— זלמן, מיר וועלען דיך עוקר מן השורש זיין, זאָלסט ענטפערען ווי אַ מענש. האָסט חתונה געהאַט מיט סאַלקע'ן?

— יאָ.

— און דו האָסט געהאַט אַ ווייב פון פריהער?

— איין ווייב? — פרעגט ער צוריק.

— אַ סך?

— ווי די הינט...

— די אַלע ווייבער, וואָס שטעהען דאָ, זענען דיינע ווייבער?

— אַלע! חנה'לע נאָז, מירעלע טשוואָק פערלע בלומענטאָפּ, רייצע די רויטע, חיה איינגעמאַכטס...

— מעג מען אַזוי?

— יאָך טראָג די „קאָווינענצען" (קאָנסעקווענצען).

די רבנים ווערען נאָך מעהר אויפגעקאַכט. זלמן קישקע'ס „אויסלענדישע" ווערטער רעגען זיי אויף, נאָר זלמן איז רוהיג. ער וואַרפט מיט אויסלענדישע ווערטער ווי פון אַ זאַק.

— יאָך בין נישט קיין פאַנאַטיקער — זאָגט ער — מיין קאָפּ איז פול מיט „בעוואוסטזיין". די גאַנצע וואָלינסקאַ גאַס קען זאָגען. פרעגט!

— זלמן, זאָלסט ענטפערען ווי אַ מענש! מען וועט דיך איבערגעבען צום פּראָקוראָר אין די הענט, הערסט!

זלמן ווערט ווייכער און אָנשטאָט צו רעדען מיט פרעמדע ווערטער, הויבט ער אָן בענוצען תורה:

— יאָך האָב חתונה געהאַט מיט „כלה וחמותה איין נאָמען"? — פרעגט ער ביי די רבנים — צי נישט? וואָס זשע ווילט עץ פון מיר?...

„כלה וחמותה איין נאָמען" מיינט, אַז מ'טאָר נישט חתונה האָבען מיט קיין פרוי, וואָס רופט זיך מיט'ן זעלבען נאָמען, וואָס דעם מאַנס מוטער רופט זיך. די כלה און די שוויגער דאַרפען נישט האָבען דעמזעלבען נאָמען. זלמן קישקע ווייסט נישט דעם טייטש פון די ווערטער. ער מיינט, אַז מען טאָר נישט חתונה האָבען מיט ווייבער, וואָס טראָגען דעמזעלבען נאָמען, און ער איז זעהר שטאָלץ דערמיט, וואָס ער האָט דעם דין אָפּגעהיט. קיינמאָל האָט ער נישט חתונה געהאַט מיט אַ פרוי, וואָס זאָל זיך רופען מיט'ן זעלבען נאָמען, וואָס די פריהערדיגע פרוי האָט געהייסען.

וויפיל די רבנים זאָלען איהם נישט געבען צו פערשטעהן, אַז ער פערשטעהט נישט דעם טייטש פון די ווערטער, בלייבט ער ביי זיינס:

— אויב מען וועט געפינען איינע כאָטש, וואָס זאָל הייסען מיט'ן אייגענעם נאָמען, וואָס אַנ'אַנדערע, זאָל מען מיר דעם קאָפּ אָפּהאַקען...

די רבנים זעהען, אַז זיי וועלען פון איהם קיין נחת נישט האָבען, און זיי פערלאַנגען פון איהם כאָטש איין זאַך: ער זאָל אָפּ'גט'ען אַלע זעקס ווייבער. נאָר זלמן איילט זיך נישט.

— איך האָב צייט — זאָגט ער — וואָס איז? עס ברענט? עס ברענט נישט!

און די ווייבער שטעהען דערווייל און רייסען זיך איינע די אַנדערע די האָר פון קאָפּ, יעדע וויל, אַז די איבעריגע זאָל ער גט'ן און ביי איהר בלייבען. די קולות שפּאַלטען דעם הימעל.

— איינגעמאַכטס! טשוואָק: נאָז! קאַרליק! רויטע יויך!

און זלמן קישקע קוקט מיט'ן איינעם אויגעל אויף אַלע. ווי מען קוקט אויף בהמות, און ער מאַכט אָרדנונג:

— שאַ, די קאַטערינקעס פערמאַכט! שטיל זאָל מיר זיין!

אַנ'אמת'ער סולטאַן, זלמן קישקע!

מיט דער אידעי קומט ער אדורך

אָבער נישט מיט זיינע צוויי ווייבער,

די וואַרשאָווערין ליזא ש. איז געווען אַ מיידעל, וואָס מ'האָט זי געהאַלטען פאַר זעהר אַ שעהנע; און גענוג ענט־וויקעלטע; פונדעסטוועגען האָט זי זיך קיינמאָל נישט פאָרגעשטעלט קיין גלי־קען. ווארום קיין טאַטען האָט זי נישט געהאַט. די מאַמע איז געווען קראַנק און זי אַליין האָט פערדינט קוים עטלי־כע זלאָטעס אַ וואָך — טאָ, וואָס'זשע האָט זי שוין געקאָנט ערוואַרטען?

ס'איז דעריבער פאַר איהר געווען אַ גרויס גליק, ווען זי האָט זיך בעקענט מיט דעם נאָדעל־אַרבייטער לייבעל פ., וועלכער האָט זיך אין איין איהר פער־ליבט און שפּעטער מיט איהר חתונה־געהאַט.

אמת טאַקי, אַז לייבעל איז קיין וואַזש־נער בעל־מלאכה נישט געווען, קיין גע־וואַלדיגער פערדינער אוודאי און אוודאי נישט; דערפאַר אָבער איז ער געווען אַנ'אָנגעזעהענער „חבר", זיך קיינמאָל נישט גערירט אָהן אַ ביכעל אונטער'ן אָרעם און בכלל זיך געקאָנט „געפינען" אין אַ געזעלשאַפט.

האָט אָבער די אָרימע ליזא גישט גע־וואוסט, אַז אַ „חבר", וואָס לייענט ביכ־לעך און קומט אין געזעלשאַפט, קאָן נישט זיין אַזוי פּראָזאַאיש און אין זי־בען האָבען אַ ווייב...

און זי האָט טאַקי געליטען גרויסע צרות.

קודם־כל איז ער גאַנצע טעג אָפּגע־זעסען אין פעראיין, געפיהרט דיסקוס־יעס, פּראָפּאַגירט „פרייע ליבע" און אין די אָווענדען — שפּאַצירט מיט חבר'טעס אין דער „אָוואַצובקע" אין זאַקסישען גאָרטען.

און ווען ליזא האָט געבוירען אַ קינד און זי האָט אָנגעהויבען איינטענה'ן מיט איהר מאַן, פאַרוואָס ער זאָרגט נישט, אַז דאָס קינד זאָל האָבען עפּעס אין מויל צו נעהמען, האָט ער זי אָנגענו־מען פאַר דער גאָמבע און מיט אַ זיסען שמייכעל איהר ערקלערט:

— האָסט דאָך באַלד געוואוסט, אַז איך בין נישט פון די דורכשניטליכע מענשען, וואָס קאָן אין זיבען האַרען אַזעלכע ערדישע זאַכען...

האָט דאָס ווייבעל געפּרובט אַ ז'עדט־טון מיט איהר מאַן'ס חבר'טעס און גע־פרעגט ביי זיי וועגען יושר. האָבען אָבער די חבר'טעס אַ קוק געטין אויף ליזא'ן פון אויבען אראָפּ און געענטפערט:

— איהר מיינט, אַז חבר לייבעל איז עפּעס אַ „מעכאַניש אינדיווידיאום", וואָס קאָן זיך בויגען אַנדערש ווי זיין „אי־נערליכקייט" דיקטירט איהם?...

נישט האָבענדיג קיין ברירה, האָט ליזא זיך געמאַטערט מיט'ן קינד, געוועזן גליקליך, ווען איהר לייבעל האָט אַמאָל אַהיימגעבראַכט אַ זלאָטע, און דערווייל — געהאַט נאָך אַ קינד.

האָט אָבער לייבעל'ס „גרופּע" געשאַ־פען אַ „דראַמאַטישע סעקציע", וואו לייבעל איז געוואָרען דער רעזשיסער, איז ער שטענדיג געווען פערנומען ביי די „פּראָבעס" און דאָס האָט שוין ליזא'ן אינגאַנצען צוגעדריקט.

אָבער ליזא האָט דערצו גאָרנישט גע־קאָנט העלפען. אויף אַלע איהרע טענות, האָט לייבעל געענטפערט, אַז זי פער־שטעהט נישט דאָס לעבען, אַז זי האָט אַ „בירגערליכע פסיכאָלאָגיע" און, אַז איהם האָט נעבעך אַנ'אונגליק געטראָ־פען, וואָס ער איז אריינגעפאַלען צו אַ ווייב, וואָס איז טרוקען, פּראָזאַיש...

אַזוי איז אַוועקגעגאַנגען אַ יאָהר פאַר אַ יאָהר, ביז איינמאָל, אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען, קומט אריין צו ליזא'ן אַ יונג ווייבעל, קוקט זיך אַרום אין אַלע זייטען און פרעגט:

— נישטאָ לייבעל?

— וואָס דאַרפט איהר איהם?

— ס'הייסט וואָס?—ער איז מיין מאַן...

יאָ, זי הייסט רחל פ. זי איז פון אַ קליין שטעטעל נעבען לובלין. לייבעל איז אַהין אַראָפּגעקומען מיט זיין „טרו־פּע". זי האָט זיך מיט איהם בעקענט. ער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס בחור. זי האָט מיט איהם חתונה געהאַט... איצט איז שוין צוויי חדשים, זינט ער איז אַוועק און זי ווייסט נישט, וואו ער איז אַהינ־געקומען...

זענען ביידע, ווייבלעך נעכטען גע־קומען אין וואַרשאָווער ראַבינאַט, דער־צעהלט די גאַנצע מעשה און געבעטען מען זאָל דעם חבר לייבעל אַרויסרופען.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענעריש קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קווארץ־שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט, פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע־זאַל.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32=41
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און מי־נער שוואַכע־קראַנקהייטען הייזונגס־קוואַרץ־לאָמפּען (האָר־אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

„אַרט"
אַרטיסטישער ראַווי און קאַמער־טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראַדערזאָן.

ווייטער זאַל פון „מאַנטייפעל"
זאַכאַדניאַ 43.
היינט און טעגליך

היינט, דאָנערשטאָג, פּינקטליך 9.15 אָוו. איין פאָרשטעלונג
פון גראַנדיעזען 3־טען פּראָגראַם:
נסים מן השמים
צוליב'ן סאָקאָלאָוו־צוזאַמענפאַהר, וואָס קימט פאַר אין די זאַלען פון „אַרט", ווערט פרייטאָג און שבת נישט געשפּילט.
מוזיקאַל. לייטער: ה. כאַן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.־מאַלערס: ד. מאַטוס און בלום. רעזשי: מ. פּולאָווער. קאָמפּ.: קאַזאַנאַווער
קאָנצערט־מייסטער: בייגעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון 5 אַ זייגער נאָכמ.

אַ קאָנקורס אויף דראַמעס

וועגען די שינוים פון יודישען לעבען אין סאָוויעט־רוסלאַנד.

מאָסקווע. (יט"אַ). די יעווסעקציע און די יודישע אָבטיילונג פון בילדונגס קאָמיסאַריאַט האָבען אויסגעשריבען אַ קאָנקורס אויף דראַמאַטישע ווערק, וואָס זאָלען האָבען אַלס טעמאַ די שינוים פון יודישען לעבען אין סאָוויעט־רוסלאַנד נאָך דער רעוואָלוציע. עס זענען פאָר־געזעהען דריי מינים פון די קאָנקורס־דראַמעס און די מחברים פון די בעס־טע ווערק וועלען אויסגעצייכענט ווערען מיט פּרעמיעס אין דער הויך פון 300 רובל, 200 רובל און 100 רובל.

די ערשטע פּיעסע דאַרף זיין אַ דראַ־מע, וואָס זאָל זיין צוגעפּאַסט צום אויס־שטעלען אין די יוגענדליכע סעקציעס פון די אַרבייטער־קלובען, די צווייטע — אַ דראַמע וואָס זאָל זיין צוגעפּאַסט פאַר די קליינע שטעדטלעך און דאָרפישע דראַמאַטישע קרייזלעך און דריטע — אַ דראַמע פאַר קינדער.

אַלע דריי ווערק דאַרפען בעהאַנדלען דעם סאָציאַלען כאַראַקטער פון לעבען פון די בעפעלקערונגס־שיכטען, פאַר וועלכע זיי זענען בעשטימט. די דראַמע פאַר די יוגענדליכע סעקציעס דאַרף בעהאַנדלען די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריאַליזאַציע צווישען דער יודי־שער יוגענד און די בעציהונגען צווי־שען די יונגע יודישע אַרבייטער און זייערע נישט־יודישע חברים. די דראַמע פאַר די קליינע שטעטלעך און דאָרפישע דראַמאַטישע קרייזלעך דאַרף בעהאַנד־לען די לאַנדווירטשאַפטליכע קאָלאָני־זאַציע ביי דער יודישער בעפעלקערונג, ספּעציעל ביי דער יוגענד. די דראַמע פאַר קינדער דאַרף בעהאַנדלען טעמעס, וואָס זאָלען זיין לייכט פערשטענדליך פאַר די קינדער פון יודישען אַרבייטער־קלאַס.

די אַרבייטען צום קאָנקורס דאַרפען פאָרגעלעגט ווערען דעם ספּעציעל בע־שטימטען קאָמיטעט שפּעטסטענס ביז צום 15־טען פעברואַר ה. י.

די מחברים פון די אויסגעצייכענטע ווערק וועלען בעקומען אויסער די פּרעמ־יעס אויך געלד־מיטלען אויף צו פער־עפענטליכען זייערע דראַמעס.

די יודען־צוריק אריין

אין דעם דייטשען אַלפּען־פעראיין.

בערלין, 11 (יט"א טעלעגראַפיש) דער דייטש־עסטרייכישער אַלפּען־פער־איין האָט אין 1925 בעשלאָסען אויס־צושליסען זיינע מיטגלידער פון יודישער אָפּשטאַמונג, איינפיהרענדיג אַנ'אַרט „נו מערוס קלאַוזוס". איצט האָט דער לאַנ־דעס־געריכט אָפּגעוואָרפען דעם בעשלוס, ווייל ער ענטשפּרעכט נישט די סטאַטו־טען פון פעראיין.

געעפענט די „מזרחי"־קאָנפערענץ אין אַמעריקאַ.

ניו־יאָרק, 11. (יט"א טעלעגראַפיש אין באָסטאָן האָט זיך געעפענט די לאַנ־דעס־קאָנפערענץ פון „מזרחי". ס'זענען געקומען 250 דעלעגאַטען פון גאַנצען לאַנד. מצד דער וועלט־צענטראַלע זע־נען אויף דער קאָנפערענץ אַנוועזענד הרב עוזיאל פון ארץ־ישראל און הרב מאיר בערלין.

אַ קונסט־פאָטאָגראַפיע
איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!
אין מען איבעראַל בעהאַוסטען קונסטפאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפירט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען פּאָרטרע־טען, סאַלאָן־בילדער א. ז. ה. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען; לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמע־ריקאַנער זיידען־קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאַר גע־זעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויס'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער. צוגענגליכע פּרייזען. גרעסטע אַנערקענונג פון אַ רייהע לאַדזשער פּער־זענליכקייטען פאַר די שעהנע און וואונדערליכע אויספיהרונגען.
סיט אַכטונג קונסט־פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69
צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1. צופאַהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

(45 פון מאָרים לעבלאַן

— אויב אַזוי... אויב איהר זענט זיך מודה... מוז איך:..

און דער פּרעפעקט האָט זיך דערנעהנטערט צום פענסטער ווי וועלענדיג איהם עפענען.

נאָך אַ ווײַלע... איין פייף... און עס וועלען זיך אין הויז אריינרייסען די אַגענטען...

— צי זאָל איך הייסען אריינרופען דעם פּאָליציי־אינספּעק־טאָר, הער פּרעפעקט? — האָט דאָן לואי רוהיג אַ פרעג געטון.

דעמאַליאָן האָט נישט געענטפערט.

ער איז אָפּגעטראָטען פון פענסטער, און ווידער אָנגעהוי־בען צו שפּרייזען איבער'ן צימער.

פּלוצים, ווען פערענאַ איז געווען פערזונקען אין די גע־דאַנקען, הלמאי דער פּרעפעקט וואַקעלט זיך, איז דער לעצטער געבליבען שטעהען נעבען איהם, און האַסטיג אַ פרעג געטון:

— און ווי וואָלט געווען, ווען איך וואָלט געהאַלטען, אַז די גאַנצע זאַך איז נישט פאָרגעקומען? אָדער, ריכטיגער, אַז איך וואָלט דאָס אָנגענומען פאַר אַ פערראַט מצד אייער דינערשאַפט, וואָס קאָן אייך בשום אופן נישט קאָמפּראָמיטירען? ווען איך וואָלט אַזוי פאַר די טובות, וואָס איהר האָט שוין אונז געטון, איבערגעלאָזט אייך אויף דער פריי?

פערענאַ האָט זיך נישט געקאָנט איינהאַלטען פון אַ שמייכעל צו טון.

נישט־אַכטענדיג אויף דער קאָנקרעטער מעשה מיט'ן העבאָן־שטעקען, אין דעם מאָמענט, ווען עס האָט זיך איהם אויסגע־דוכט, אַלץ זאָגט עדות געגען איהם — איז דער גאַנצער ענין דאָך געגאַנגען אין דער ריכטונג, ווי ער האָט עס פאָרויסגעזעהן פון פריהער —

דאָס הייסט אין דער ריכטונג, וועגען וועלכער ער האָט גע־זאָגט מאַזע'ן אין אָנהויב פון דער אויספאָרשונג. קורץ גערעדט: מען האָט איהם געדאַרפט צו האָבען.

— איהר וואָלט מיר איבערגעלאָזט די פולשטענדיגע פריי־הייט?.. אָהן קיין שום אויפזיכט?..

— יאָ.

— און אויב די פּרעסע וועט ווייטער פיהרען געגען מיר אַ קאַמפּאַניע? אויב, אויפ'ן יסוד פון מסירות און רכילות וועט מען ווייטער פאָדערען, אַז מ'זאָל מיך אַרעסטירען?

— וועלען מיר זיך זיי נישט צוהערען.

— האָב איך, אַלזאָ, נישט וואָס מורא צו האָבען?

— אַבסאָלוט פאַר גאָרנישט!

— און אַפילו דער הער וועבער וועט לאָזען לויפען זיינע חשדים בנוגע מיר?

— אַלענפאַלס וועט ער האַנדלען אַזוי, ווי ער וואָלט זיי פּטור געוואָרען. אַ יאָ, וועבער?

דער קאָמיסאַר האָט עפּיס אַ ברום געטון, וואָס מ'האָט גע־קאָנט אָננעהמען, אַז ער איז מסכים.

פערענאַ האָט דאָן אויסגערופען:

— אויב אַזוי, הער פּרעפעקט, בין איך זיכער, אַז מיר וועט לען זיין די זיגער, און די גערעכטיגקייט וועט בעקומען איהר סאַטיספאַקציע.

אונערוואַרטעט האָט זיך די גאַנצע סיטואַציע געענדערט און די פּאָליציי האָט אַליין געבויגען דעם קאָפּ פאַר די אויסערגעוועהנ־ליכע פעהיגקייטען פון דעם סודות'פולען דאָן לואי פערענאַ, אַנערקענענדיג אַלץ, וואָס ער האָט אויפגעטון ביז איצטער, און, פאָרויסזעהענדיג וואָס ער קאָן נאָך אויפטון, האָט זי ביי איהם געבעטען הילף, אָנפערטרויענדיג איהם די לייטונג מיט דער ווייטערדיגער אַקציע.

דאָס איז געווען פאַר פערענאַ'ן אַ גרויסער כבוד.

אָבער, צי האָט מען געקאָנט גלויבען, אַז דעמאַליאָן גלויבט שוין נישט טיף אין האַרצען, אַז פערענאַ און לופּען איז איינע און דיזעלבע פּערזאָן?..

מיט זיין אויפפיהרען זיך האָט דער פּרעפעקט אָבער נישט פערראַטען זיינע ספקות.

לפנים האָט ער פאָרגעשלאָגען פערענאַ'ן אַזאַ אָפּמאַך, וואָס די פּאָליציי איז אָפּט געצוואונגען אַזעלכע צו שליסען, כדי צו דערגרייכען דעם הויפּט־ציל.

— צי דאַרפט איהר נישט, מ'זאָל אייך עפּיס אויפקלעהרען?

— האָט דער פּרעפעקט אַ פרעג געטון פערענאַ'ן.

— יאָ, הער פּרעפעקט! די צייטונגען האָבען עפּיס דער־צעהלט וועגען אַ נאָטיץ־ביכעל, וואָס מ'האָט געפונען אין אַ טאַש פון דעם אָרימען דער'הרג'עטען וועראַ. צי זענען נישט אַמאָל אין דעם דאָזיגען נאָטיץ־ביכעל דאָ עפּיס אָנווייזונגען?

— ניין. קיין שום אָנווייזונגען זענען דאָרט נישטאָ! עפּיס פּריוואַטע נאָטיצען און ציפערען. אָבער... איך האָב פערגעסען... אין איהם איז געלעגען אַ פאָטאָגראַפיע פון עפּיס אַ פרוי, וועגען וועלכער איך האָב זיך לעת עתה גאָרנישט דערוואוסט... איך גלויב אָבער נישט, אַז עס זאָל האָבען עפּיס אַ שייכות מיט דעם ענין, און איך האָב דעריבער גאָרנישט מיטגעטיילט וועגען דעם אין די צייטונגען. איך וועל אייך באַלד בעווייזען די פאָטאָגראַפיע.

דער הער דעמאַליאָן האָט אַרויסגענומען פון פאָרטפעל אַ פאָטאָגראַפיע און בעוויזען זי פערענאַ'ן, וועלכער האָט, אַ קוק טוענדיג אויף איהר, אַ ציטער געטון.

דער פּרעפעקט האָט עס בעמערקט.

— איהר קאָנט די פרוי?

— ניין... הער פּרעפעקט. אין ערשטען אויגענבליק האָט זיך מיר אויסגעדוכט... אָבער ניין... ס'איז נאָר אַ לייכטע משפּחה־עהנליכקייט, אין וואָס איך וואָלט זיך אַגב געקאָנט איבערצייגען, ווען איהר לאָזט מיר איבער די פאָטאָגראַפיע ביז אין אָווענד...

(פאָרטזעצונג קומט).

א עפענטליכע װארנונג צו ה׳ מאיר זילבערשטיין,

זגערזשער 118, פריװ.-װאוינונג נארוטאװיטש 49

דערמיט װערט איהר עפענטליך געװארענט, אז אויב איהר װעט מיר נישט ביז פרייטאג, ד. 13/I ד. י. צוריקגעבען מיינע 900 זל. װאס איך האב אייך אין יולי 1927 איינגעצאהלט אויף א װאוינונג און האט מיר די װאוינונג נישט געגעבען, װעל איך געצװאונגען זיין די זאך איבערצוגעבען דער פראקוראטור און כ׳נעהם ארא פון זיך די פעראנטװארטליכקייט פאר די װייטערדיגע פאלגען. 393 ז. רייזמאן, פאמארסקא 19.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אװענד.

ד״ר װאלינסקי נאז, האלז, אויערן קר. 4—3
ד״ר קערשנער קינדער קראנקהייטען 9½—12 5-4
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקה. 11—1
ד״ר ליבישיץ הויט-און געשלעכט-קר. 12—2
ד״ר שמירגעלד נערװען און גײסטיגע קר. 1—3
ד״ר גאלדבלאט אויגען-קראנקהייטען 12½—2
ד״ר עליאסבערג כירורגישע-קראנקה. 1—3
ד״ר בערגסאן פרויען און געבורטס-הילף 3—4

אסיגא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען װי שטאמלען א. ז. װ. פעקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-באשטראהלונג איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — װיזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום װערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, װי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געװארען א

דענטיסטישער קאבינעט

עם נעהם ן אן !

ד״ר זילבערשטיין צאהן-ארצט 10—3 נמ.
ד״ר לאזשינסקי שטאראפאלסקא צאהן-ארצט 5—7

קינסטליכע ציהן, קראנען, פאמבען א. ז. װ.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדל. פון מענער-שװאכע נעמט אן פון 5—9 אװענד.

Dr. med.
H. Lajchter
קאנסטאנטינער 9.
רוג זאכאדניע טעל. 49 66
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען װי שטשענקעס, גומענס, דזשאנסלעס, צאהן פיסטולעס א.א.ז.װ. נעמט אן פון 1½—5 זונטאג און יום-טוב פון 10—12

אמעבלירטע צימער
אבצוגעבען צו שלאפען פאר 2 אנשטענדיגע יונגע-לייט. צו ערפאהרען זא-װאדזקא 29, ביי מאנדעל

א שעהנער קאראקול-פאלטן
ביליג צו פערקויפען זאפארט. האטעל „מאנטי-פעל״, צימער 33. 991

השבת אבדה.
אנ׳ארימע פרוי האט פער-לוירען א װעקסעל אויף 100 זל., אויסשטעלער יעקב פעדער אין בלאנקא. דער ערהליכער פינדער װערט געבעטען רחמנות צו האבען און אפגעבען דעם װעקסעל נאװא-צעגעלניאנא 43 ביי ליבע ג ע מ ע ל ד, אדער צו פינטשעװסקי אין דעם זעלבען הויז, דער װעקסעל װערט גלייכ-צייטיג ערקלערט פאר אונגילטיג

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאװער 294 און 12—2 נאכמ. און דערהיים פון 6 ...

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאװא 23.
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און װענערישע קראנקהייטען און מענער-שװאכע.
בעהאנדלונג מיט קװארץ-ליכט (הער-אויספאל)
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אװענד.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און װענערישע קראנקהייטען, מענער-שװאכע, רענטגען-שטראהלען און קװארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אװענד.
לעטשניצע פרייזען.

Akuszerka
S. Nirenberg
טעלעפאן 29-68
ברזשעזשינער נ׳ 20,
פראנט, 3-טען שטאק
ערטיילט בעראטונ-גען פאר דאמען.

א בוכבינדער-געהילף
קאן זיך מעלדען זיעלאנא 27. 378

OGŁOSZENIE.

Kasa Chorych m. Łodzi podaje niniejszem do wiadomości PP. Pracodawców, że na podstawie § 19 Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 22 grudnia 1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 118 z dnia 31 grudnia 1927 r.) o wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych — rozpoczyna przyjmowanie zgłoszeń pracowników umysłowych do ubezpieczenia emerytalnego.

Zgłoszenie (w 2-ch egzemplarzach — wzór Nr. 1) winno być podpisane zarówno przez pracodawcę jak i zgłaszanego pracownika.

Potrzebne do zgłoszeń formularze nabywać można z a z w r o t e m k o s z t ó w, począwszy od dnia 14 b. m. w Biurze Centralnem K. Ch., ul. Wólczańska Nr. 225, pokój 46 (poprzeczna oficyna, I piętro) od godz. 15 do 19 i w lecznicach (I-sza—ul. Karola 28, II-ga—ul. Piotrkowska 17, III-cia—ul. Łagiewnicka 46, IV-ta—ul. Szpitalna 2 (Widzew), V-ta — ul. Kopernika 55, VI-ta — Aleksandrowska 127, VII-ma—ul. Beonarska Nr. 5) w godz. od 9 do 12 i od 15 do 18 oraz w Oddziałach Powiatowych: w Zgierzu, Aleksandrowie, Konstantynowie i Rudzie-Pabjanickiej w godzinach urzędowych.

Przyjmowanie zgłoszeń rozpoczniesię od poniedziałku, d. 16 stycznia 1928 r.:
OD PRZEDSIĘBIORSTW ŁÓDZKICH WYŁĄCZNIE W BIURZE CENTRALNYM UL. WÓLCZAŃSKA Nr. 225, POKÓJ Nr. 46, W GODZ. OD 15 DO 19-EJ.
OD PRZEDSIĘBIORSTW, ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE ODDZIAŁÓW POWIATOWYCH — ZA POŚREDNICTWEM TYCHŻE ÓDDZIAŁÓW.

KASA CHORYCH m. ŁODZI
(—) **Dr. Samborski** (—) **F. Kałużyński**
Dyrektor. Przewodniczący Zarządu.
Łódź, dnia 11 stycznia 1928 r. 387

אין די נאהענטסטע טעג װערט געעפענט די
לייה-ביבליאטעק א. אייזענשלאס
;—:—: אויפ׳ן נאמען פון
װעגען אבאנירען קען מען זיך אינפארמירען אין לאקאל פון דער ביבליא-טעק, פאלודניאװא 11, לינקע אפיצינע פון 5 ביז 9 א זייגער אין אװענד.

פראפ. פאריין פון האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע
אין לאדז, אל. קאשטשושקי 21.

פרייטאג, דעם 13. ד. ח. 8.30 א זייגער אװענד, װעט
ה׳ י. גאלדאװסקי
האלטען א פארטראג אויף דאס טעמא: 398
„בילאנס-אנאליז פון אַן אַקציען-געזעלשאפט״
איינטריט פריי — אויסשליסליך פאר פעראיינס-מיטגלידער.
ס׳װערט געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען. די פערװאלטונג.

נייעס פאר לאדז! **בעקאנטמאכונג.** נייעס פאר לאדז!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום, אז דאס פעראייניגטע קאלעגיום פון
פאטאגראפען-אנגעשטעלטע
האט ערעפענט אין לאדז, קאנסטאנטינער 33 (פראנט, 2-טער שטאק) א ספעציעלע װערקשטעל פון פערגרעסערונגס-בילדער (פארטרעטען).
אנ׳אריגינעל פארטרעט, דאפעלט רעטושירט 35X45 צום פרייז פון 8 זל. א שטיק. כדי צו בעקענען דאס געעהרטע פובליקום מיט אונזער קינסטלערישער ארבײט, מאכען מיר א פראבע-פארטרעט דיזעלבע גרויס צום פרייז פון 3 זל. א שטיק. עס װערען אויך אנגענומען אלערליי אויפנאהמען אין דער שטאט, װי אויך אלע ארבײטען, װאס האט א שייכות מיט דעם פאטאגראפיע-פאך.
אכטעט נישט, װאס די פרייזען זענען שטױנענד ביליג, נור קומט און איבערצייגט אייך! דאס אטעליער איז אפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אװענד.
Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,
Konstantynowska 33, front, II piętro. 909

אכטונג, בוכהענדלער און פאפיר-סוחרים!
אברייס-קאלענדארען, װאכען-קאלענדארען און מאשען-בלאקען צו בעקומען ביי
א.מ.גרובשטיין, װסכאדניא 54 (פראנט, 1. שט.)

א פאכמאן
פון דער שטרימפף-בראנזשע, װעלכער ארבײט אויף אייגענע האנד-מאשינען און גיט ארויס צו ארבײטען אויף קראפט-מאשינען פערשידענע זארטען, — זוכט א קאמפאניאן מיט עטװאס קאפיטאל. אפערטען פאר „M. A.״ אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
היילט נאך פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, הײלט מיט ליכט-באשטראהלונג, ספעציעל אין גאלדענע קראנען פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9—12 און פון 3—7 אין אװענד. צו בילינגע פרייזען. 1941

הייל-פעדא-גאגישע קורסען פאר שװאכבעפעהיגטע, שװער-ערציהבארע קינדער. שפראך-שטערונגען (שטאמלען, מויל-שפיטהען)

Dr. med.
A. Szmirgeld
נערװען-ארצט
עלעקטריזאציעס, ליכט-היילס-אפאראטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעמט אן פון 5—7 אװענד

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און װענערישע קראנקהייטען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אװענד.

AKUSZERKA
G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אן געבורטען.

פאדערט איבעראל נאר די פא-טענטירטע
פעלד-בעטען
Palma-Patent ערזעהן מיט דער פאבריקס-מארקע
פאר װעלכע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר שטעהט אויף לאנגער און א גרויסען אויסװאהל!
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע-טען, אמעריקאנקעס קינדער-װעגעלעך, קינ-דער-בענקעלעך אויף רעדלעך און אויך מעטאל-מעס.
מאטראצען
געבעטע, שאמפא-װע און האנאדייסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט װענטלעך ה ײ ם אדער ג ר ו י ן 17 זל., פעלאחט-בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. הורט. זעטעליכע רעפעראטורען. דעטייל.
לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 31-85.

אכטונג, ה״ה פריזיערס!
קעלניש בלומען-װאסערן נור 3.60 א קילא
װעזשעטאל „ 3.00 „
פיקסין צום ראזירען „ 7.75 „
בריליאנטין „ 3.60 „
פראנצױזישער לאקיר „ 45 גר. א דעקא
עמפפעהלט די פערפומעריע
J. DRUKIER
11 ZAWADZKA 11.
פאר אנגראסיסטען—ראבאט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאװסקי נאז האלז, אויערן קר. 10—11 2—3 6—7
ד״ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר. 10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקהייטען 1—2 7—8
ד״ר זיסמאן נערװען קראנקהייטען 12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצװייג קינדער-קראנקהייטען 10—12 4—5
ד״ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף 11½-1 5—6
ד״ר כאנטאר כירורגישע-קראנקהייט. 5-4 זונ. 1—2
ד״ר װײנבערג אינ. הערץ לונגען-קר. 11-1 5½—7
ד״ר מטושיעל ר׳ לשגען 10—12 4—6
א. גראדיענטשיק צאהן-ארצט 3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט 9—2

צאהן-טונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, פאמבען א. א. װ. בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געװארען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג און הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען. פאר באשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קװארץ-לאמפ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
װיזיט אין דער שטאט.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר װילט ערלעדיגען אייערע אנגעװעהטאגטע ענינים, זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא
17 פעטריקאװער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, װאו ס׳װערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי בימעס לויט׳ן אוסטאװ, קלאזולעס און זא-בעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדװאלאניעס, רעקורסען װעגען פעסער אין קאמיסאריאט-רושאנדו, ביטעט װעגען דירה אינאורזשאנד-ראזיעמ-טשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען-אינטערציזיעס, אקטען דאראװיזנעס, קארנע ספראװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.
רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא, פעטריקאװער 17, זאכאדניא 52.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman